

BOBOVAC

LIST VAREŠKIH HRVATA

GODINA XXXI. • BROJ 361 • SIJEČANJ 2025.
Cijena 2 KM • Za inozemstvo 2 €

Nije još ni preuzeo novi mandat (inauguracija je 20. siječnja), a već je uzburkao svjetsku političku scenu. Republikanski američki predsjednik **Donald Trump** vraća se uz posve ogoljeni imperijalizam. Pripojio bi Kanadu, Meksički zaljev proglasio bi Američkim, a ima poruku i za državu Dansku: dat ćete nam Grenland. Dok prve dvije ideje djeluju više kao dimne bombe, treća se čini na ovaj ili onaj način (nekakvim otkupom, prinudnim ustupanjem ili jednostavno invazijom) bezmalo provedivom. Taj arktički otok, najveći na svijetu, doista gravitira Sjevernoj Americi i geografski i etnički, ali politički i povijesno Grenland je bliži Europi. I tijekom prethodnog mandata, 2019. godine, Trump je potezao to pitanje, činilo se tada kao provokacija, ali sada, oni koji ga znaju, kažu misli ozbiljno. "Ljudi zapravo uopće ne znaju ima li Danska ikakvo zakonsko pravo na taj otok, ali ako ima, trebali bi ga se odreći, jer nama to treba zbog nacionalne sigurnosti", rekao je Trump i načinio daljni korak: poslao vlastitog sina na Grenland koji je ondje nahvatao beskućnika da za bogat besplatni ručak odigraju predstavu dobrodošlice. To je ubrzo raskrinkano, ali je očitovana jasna namjera ekspanzije. Što zbog bogatstva minerala koje se otkriva ispod otopljenog leda, što zbog suzbijanja ruskog pa čak i kineskog geostrateškog pozicioniranja na Arktiku, Trump je dovoljno drzak da saspe Europi u lice ono čega je i sama svjesna: to sami ne možete braniti, ni bliže krajeve ne možete braniti bez presudne američke uloge u NATO-u (što potvrđuje i primjer Ukrajine). Poruka je jasna: novi svjetski poredak pretvara se u borbu titana, a Europa je u tom kontekstu naprosto inferiorna.

Živi dokaz da Europa nije u stanju rješavati krize ni usred svog teritorija upravo je Bosna i Hercegovina - daytonska tvorevina u kojoj se kao nominalno samostalnoj i demokratskoj, evo recentnog primjera, događa da zastupnici u

**I REČE NJIMA
POSLODAVAC:
ŠTO SE JADITE,
BUDITE SRETNI
ŠTO RADITE!**

Između dva broja

federalnom parlamentu pristanu biti miševi kojima se videoporukom usred zasjedanja obrati američki ambasador i naloži kako će glasovati, jasno u skladu s američkim interesom. No, Federacija BiH je od prvog dana 2025. najviše zaokupljena rusvajem koji je izazvala vlada ovog entiteta svojom odlukom o minimalnoj plaći. (Iz toga razloga dodatno smo u ovom broju tematizirali to pitanje koje obećava turbulentnu godinu.) Na jednoj strani su predstavnici udruženja poslodavaca, na drugoj predstavnici sindikata i oni sad jedni drugima drže lekcije tko (ni)je u pravu. Radnici mogu samo promatrati ta medijska prepucavanja koja se odvijaju tobože u njihovo ime i za njihovo dobro. A Vlada je svoje rekla i tapija, no vrhovne sindikalce, koji su i sami birokrati, koristi kao produženu ruku, umjesto da oni bolje čuju čega se radnici pribojavaju jer odluka Vlade nije promišljena niti dobro razrađena.

Vlada je na svojoj presici pokušala sablazniti javnost, ali je odala svoju nesposobnost, iznošenjem primjera po kome je neki neimenovani poduzetnik imao godišnju dobit od 74 milijuna KM, a sebe kao direktora prijavio na minimalnu plaću i potkradao državu za nerealno niske doprinose. Na presici govornica pretrpana mikrofonima, ali nijedan novinar nije upitao zašto se toga (i njemu slič-

ne, jer premijer **Nermin Nikšić** je iznio još sličnih primjera samo s manje milijuna prihoda) krivično ne goni, zašto im se ne pošalje poreznu inspekciju na prag, a ne da posluže samo toliko da ih se navede za primjer dok nastavljaju normalno utajivati porez. No, da bi se kao osvetila takvima Vlada je donijela odluku da sada zajedno s neto plaćom poveća i bruto plaću. Pa da poslodavac konačno mora dati radniku tisuću KM, a onda mora dati i Vladi u proračun gotovo koliko i radniku. Naravno da su pobijesnili oni koji to mogu ali ne žele plaćati, jer svi znaju za koga taj novac u konačnici ide; za stranačke vojske na proračunskim kazanim ili eufemistički kazano za uposlenike javnog sektora kojih ima barem pedeset posto viška i ništa ne rade. Ceh tog nadmudrivanja između Vlade i poslodavaca, u smislu tko će koga namagarčiti, platit će... pa jasno, radnici. Bit će primoravani raditi više da bi gazdi namirili troškove koje zbog njih i ima. Sve u svemu, zametnula se doista široka javna rasprava o svemu tome i ako treba Vladi priznati neki argument onda je to činjenica da je unatrag pola godine postojala Uredba po kojoj je poslodavac mogao isplatiti radniku (do maksimalnih) 2.768 KM kao neoporezivu pomoć u cilju "lakšeg podnošenja inflatornog pritiska uzrokovanih i vanjskim i internim utjecajima, na koje poslodavac ne može utjecati". Ispostavilo se da ni trećina poslodavaca nije iskoristila "pruženu ruku" i to im sada u dobroj mjeri zatvara usta. Ali, nije ni Vlada bez mrlje na obrazu: donošenjem odluke kojom obara Guinnessove rekorde po visini poreznog opterećenja rada i radnika, da bi ujedno punila i svoju kasu, potaknut će neminovan rast cijena, a onda će to mirno i bez intervencija promatrati jer time joj rastu i indirektni prihodi od PDV-a. Čini se, radniče, da ti još nije kasno uhvatiti autobus i ići gdje ćeš biti bolje tretiran.

B

IZ ŽUPNIH MATICA

VAREŠ Kršteni: Katarina Barnjak (Marka i Ane), Marko Terzić (Damira i Stele), Dominik Purišević (Omera i Vedrane), Stella Turić (Ivana i Marine).
Umrli: Ivona Martinović (2024.), Elizabeta Miočević, rođ. Miočević (1934.), Ćiril Miočević (1938.), Ranka Krištić rođ. Anđić (1945.), Jela Barnjak, rođ. Tomić (1939.).
BOROVICA Umrli: Marko Šimić (1949.).

Fotografije iz Borovice na naslovnici: **Ž. Nikolić**

POTPORA LISTU "BOBOVAC"

D. B., Njemačka – 40 KM,
Blaženko Džoja, Kanada – 50 CAD,
dr. Krešimir Mlivončić, Njemačka – 50 €.

Hvala lijepa!

Sjednica Općinskog vijeća

Druga redovita sjednica Općinskog vijeća Vareš održana je 30. prosinca 2024. godine uz obiman dnevni red od 24 točke. Ponuđeno je šest prijedloga odluka i zaključaka, te četiri izvješća i čak 12 informacija. Razmatranja su uglavnom izostala, što može biti i zbog datuma održavanja sjednice, u vrijeme kada su svi razmišljali o slobodnim danima i bavljenju Novom godinom, ili može biti zbog sporog buđenja novog sastava Vijeća. Možda treća sjednica bude treća sreća i zato dosad iskazanu neaktivnost ne uzmimo još kao znak da će se vijećnici novog saziva slabo odnosno nikad slabije miješati u predstavničku ulogu za koju su izabrani. Aktivna su za govornicom bila tek trojica, s ranijim vijećničkim iskustvom: **Dario Dodik**, **Igor Hinger** i **Zdenko Franjić**. Kod glasovanja se iskristaliziralo da postoji većina od 14-15 vijećnika, dok su među oponentima često bila dvojica protiv i dvojica suzdržanih. S takvim je odnosom snaga podršku dobio i najvažniji dokument – prijedlog proračuna Općine Vareš za 2025. godinu.

Evo nekoliko detalja sa zasjedanja. Pod točkom 12 bilo je Izvješće o problematici pasa lutilica na području općine Vareš i radu skloništa za napuštene pse na Zabrezju. Vijećnik Hinger (HDZ BiH) iznio je primjedbe mještana Javornika i Osoja te napose vlasnikâ vikendica koje su u blizini azila jer se u njima više ne može boraviti zbog laveža i zavijanja pasa. S druge strane istaknuo je da bi Općina trebala razmisliti o upošljavanju još jedne osobe koja će voditi brigu o psima i azilu jer je na tome trenutno angažirana samo jedna osoba. Uključio se i vijećnik Dodik (SDP BiH) s prijedlogom da Općina ne upošljava nove ljude i da bi npr. eko policajac Općine Vareš mogao biti preraspoređen na rad u azilu, budući da, kako je rekao Dodik, nije poznat njegov učinak i Vijeće nikad nije vidjelo nijedno njegovo izvješće, te je dodao da vjerojatno ima još uposlenika Općine koji bi se mogli tako prerasporediti.

Diskutirajući o Informaciji o zdravstvenoj ispravnosti vode s vodovodâ na području općine Vareš vijećnik Hinger predložio je da se sagleda stanje odnosno napravi analiza i onih izvorišta koja nisu u nadležnosti JKP-a. Vijećnik Dodik je pak podsjetio na potencijal jezera u Smreci kazavši da je prema navodima u izvješću iz ožujka 2024. jezero imalo čistu vodu i natuknuo je da bi Općina Vareš trebala razmišljati o iskorištavanju tog "bunara pitke vode". Istupio je s vlastitom informacijom da se stanovita norveška kompanija pojavila s interesom za izgradnju reverzibilne hidroelektrane na solarni pogon u jezeru

Smreka, uz opasku da Općina nije u stanju iz svojih redova osigurati dovoljno kapacitiranog sugovornika za takve projekte. A moglo bi se na taj način riješiti vodoopskrbu Vareša, pa možda i susjedne Breze, smatra on.

Razmatrana je i Informacija o stanju napajanja električnom energijom na području općine Vareš. Kod toga je vijećnik Franjić (SDP BiH) uzeo riječ i prezentirao situaciju s terena, s onih dijelova općine koji su pogođeni nestancima struje kod svake nepogode (cijeli vod preko Strice i Zarudja do selâ vijačkog kraja). I tako desetljećima unatrag. (Vijećnik Hinger pridodao je poslije da je na tom vodu, te u istom problemu, čak i prigradsko naselje Ljepovići.) Franjić je iznio pohvalu za radnike Elektro distribucije koji u kritičnim danima ulažu iznimne napore da otklone kvarove, a nekad je situacija takva da ne mogu ni pristupiti lokacijama. Smatra da je jedino racionalno i trajno rješenje prijenos električne energije vršiti podzemnim putem. Voditelj radne jedinice Elektro distribucije u Varešu **Adin Mlivić** odazvao se sjednici i prezentirao stanje elektroopskrbe. On je govorio o instaliranju novih trafostanica koje predstavljaju ulaganja u sklopu desetogodišnjeg plana (pa će jedna takva riješiti problem Ljepovića), rekao je da tim osuvremenjivanjem i gradsko područje Vareša dobiva stabilniju opskrbu. I sâm je ponovio da je svjestan izloženosti planinskog područja Vareša jačim vjetrovima i većim snjegovima, te da su posebno kritični vodovi kroz visoke četinarske šume, ali da se prokres ne može učiniti širim od 10m (može samo kad je riječ o dalekovodu). Do iznalaženja trajnog rješenja može doći samo na već spomenuti način, podzemno, s čime je i on suglasan, no to predstavlja kapitalnu investiciju, a o takvima se odlučuje na višim razinama. Na kraju je Vijeće kroz donošenje zaključka da pošalje dopis nadležnoj direkciji u Zenici saznalo da je istovjetan zahtjev za ulaganje u podzemni vod već ranije uputio i općinski načelnik **Zdravko Marošević**.

Kod Informacije o rekonstrukciji i izgradnji regionalnih puteva na području općine Vareš opet je inicijativu pokazao vijećnik Franjić te prenio da je preko poslanika SDP-a u kantonalnoj skupštini uložen amandman na prijedlog proračuna, da se planiraju sredstva za dovršetak asfaltiranja regionalnog puta R-444 od Ivančeva do Vijake, međutim vladajuća većina je to glatko odbila. Pa je Franjić zamolio kolege vijećnike da i oni preko svojih stranačkih drugova u Kantonu pokušaju utjecati na drugačiji odnos prema Varešu, a SDP-ovi poslanici su nakon odbijanja amandmana isti zahtjev preformulirali u inicijativu koja je sada u proceduri.

B

Donacija – Za pučku kuhinju u Varešu od dr. Krešimira Mlivončića – 100 eura.

Proizvodnja i trgovina
modnih tkanina i
modne konfekcije

71330 Vareš | ul. Zvijezda 25 (poslovna zgrada Bobovac)
tel./fax: 032 849 300 | e-mail: info@profitex.ba
www.profitex.ba

Raspodjela međunarodne pomoći

Vijeće ministara BiH donijelo je koncem prosinca odluku o raspodjeli međunarodne pomoći koja je stigla u zemlju nakon poplava i bujica početkom listopada 2024. godine.

Ukupno 20.397.000 KM donirano je za obnovu infrastrukture, kuća i poslovnih objekata u lokalnim zajednicama koje su pretrpjele najveću štetu tijekom bujica i poplava. Najveću do-

naciju od 10 milijuna eura uputila je Republika Hrvatska, dok je Vlada Kosova donirala 390 hiljada KM. Veleposlanstvo Republike Azerbejdžan i zaposleni u institucijama BiH također su doprinijeli (iznos nije naveden jer je zacijelo beznačajan), a priteklo je još 10 tisuća KM donacije od veleposlanstva Narodne republike Kine. Sredstva iz ove odluke raspoređena

su između Vlade Federacije BiH, kantona, gradova i općina, pri čemu je općini Jablanica dodijeljen najveći dio od 23,4 %. Slijedi grad Konjic (21,6 %), općina Kreševo (11,2 %), općina Fojnica (9 %) i općina Kiseljak (8,4 %). Općina Vareš, koja je tom prilikom također proglasila stanje elementarne nepogode, za sanaciju nastalih šteta dobila je 0,36 % (u novcu je to 74.138 KM), a susjedne općine Visoko i Breza dobile su 0,32 odnosno 0,05 %.

B

Kaotično stanje sa snijegom

Na izmaku 2024. godine, uoči samog Božića, zabilježene su znatne količine snježnih padavina koje su u većem dijelu Bosne prouzročile probleme u prometu i opskrbi električnom energijom. Kao planinsko područje, Vareš pogotovu nije ostao pošteđen. Iako se zapravo radilo o donekle natprosječnoj količini snijega za vareško područje, valjda i zbog činjenice da smo se od prave snježne zime zadnjih godina svi odvikli, dogodio se niz prigovora na neorganiziranost zimskih službi. A organizaciju svakako treba razlikovati od rada pojedinih rukovatelja strojeva koji su se borili sa snježnim nanosima tih nekoliko dana sve do kasnih sati.

Osnovni su prigovori stanovništva iz ruralnih područja stizali zbog sporog odziva službi, dok su nadležni podcrtavali da se zna kako to ide – prvo osnovni pravci, pa sporedni, pa onda oni najzabačeniji ili najmanje naseljeni dijelovi. Dodatni poremećaj stvorile su vanredne situacije poput sahrana, hitnih liječničkih intervencija i slično, koje dobiju prioritet nad prioritetima, a Općina odnosno JKP Vareš ionako nema toliko strojeva da se krene na sve strane u isti mah. Stoga su, kad je situacija već postala kritična, angažirani i strojevi privrednih subjekata Adriatic Metals BH i City Transport Vareš, u koordinaciji s Općinom Vareš i Civilnom zaštitom. Uglavnom, posljednji je stanovnik ugledao grtalicu (na lokalitetu Lazetovica iznad Krčevina) posljednjeg dana 2024.

S čišćenjem snijega u gradu posebno se podbacilo. Jednosmjerna ulica (Put mira) u nadležnosti je JKP-a. Ujutro 24.

prosinca osvanula je zametena do te mjere da obična vozila više nisu mogla kroz nju. Iz JKP-a je pak prigovoreno zbog neodgovornog ostavljanja vozila uz cestu, što je problem prilikom grtanja. Kao i obično, istina je negdje u sredini: niti mogu svi maknuti vozila iz te ulice, nemaju ih kud, niti je trebalo sačekati da postane toliko neprohodna.

Za regionalnu cestu kroz grad (ulica Zvijezda) odgovorna je bila – ali poslu nedorasla – privatna tvrtka "Ame" iz Breze koja je na kantonalnom tenderu izborila čišćenje i održavanje dionice od Breze do Šimina Potoka u Zvijezdi. U onim jutrima kad na gradsku cestu padne smiješnih 1-2 cm snijega, oni uveliko prije svitanja uzbunjuju građane struganjem golog asfalta, toliko da ispod ralice frcaju iskre. A kad je napokon pao snijeg koji se nije šalio njihov kamion s ralicom prvo nije više za čišćenje advekatan, a drugo pojavljuje se tek u odmaklo jutro. Cijeli dan (24. prosinca) protječe tako da se cesta kroz Vareš sužava ponegdje na svega jednu kolovoznu traku, a budući da su trotoari zatrpani, cestom idu i pješaci. U gradu se zatekao i dodatni broj Varešana pristiglih za blagdan iz inozemstva pa je parkirati vozilo tada pogotovu postalo nemoguća misija. Potpuno kaotična situacija potrajala je bezmalo 48 sati.

S jedne strane, objektivno, općina Vareš ima nezavidnu situaciju zbog velike površine i velikog broja lokalnih putnih pravaca koji posvuda vode kroz šume i uključuju brojne prijevoje. A nema broj stanovnika kakav je nekoć imala i samim tim su ona sela i zaseoci gdje živi često manje od desetak ljudi pod utiskom prepuštenosti sudbini. Još kad snježno nevrijeme izazove prekid na električnim vodovima može se samo zamišljati kako je situacija tada sablasna. S druge strane, kad se ni sam grad ne može pohvaliti da je sustavno čišćen i uredno održavan to je već slika i prilika neozbiljnosti ili jednostavno nesposobnosti. A živimo u vremenu kada su u telefonskim aplikacijama dostupne ne više meteorološke prognoze nego točne i do u sat precizne najave o padavinama, njihovu intenzitetu i trajnosti

M.M. B

Glavna je ulica bila zapuštena od početka

U Radničkom domu 20. prosinca 2024. obilježen je Dan rudara. Program je tim povodom organizirala kompanija Adriatic Metals BH i to je tako već četvrtu godinu. Uz neizostavni angažman "Moje prve note" i nekolicine učenika vareških škola izvedena je himna, par glazbenih točaka, također i dva prikladna recitala (stihovi vareških pjesnika). Uz to, održana je i projekcija dokumentarnog filma "Drugi udar" snimljenog u vrijeme kapitalne izgradnje u Varešu koncem 1950-ih. Posuđen je za ovu prigodu iz arhive u Sarajevu i dobra je zamisao bila izvući ga ispod prašine te omogućiti da se pogleda. Film je prikazao scene nadljudskih napora i kako se bezmalo ginulo od posla na izgradnji rudnika željezne rude i podizanju ovog grada, a sve je to, 1990-ih godina i poslije, u kriminalnoj privatizaciji raščerupano i sramotno zapušteno. Sinovi i unuci težaka iz filma, osim možda rijetkih, uopće ne drže do onog što su njihovi preci teškom mukom stvarali niti su baštinici s kojima bi se netko ponosio. To jednostavno govori slika srozanog Vareša iza kojeg stoji današnja generacija.

A nakon projekcije obratila se direktorica kompanije Sanela Karić, između ostalog kazavši: "Rudarstvo je utkano u sam srž Vareša, u njegov DNK, u vaše porodice, i rudarstvo nije samo posao, to je jedna tradicija poštenog rada koja se prenosi s koljena na koljeno i s generacije na generaciju. Svjedoci smo da ulice ovog grada, kada se vozimo, pamte generacije koje su izgradile ovaj grad i koje su radile pod zemljom da bi se nešto napravilo nad zemljom. Zato je danas posebno važno što ovaj grad ponovo ima svoj rudnik, neki novi rudnik, izgrađen po drugačijim standardima, koji je model poslovanja po svjetskim normama i koji, definitivno bez stida, možemo pokazati u europskim i svjetskim odborima, a ujedno čuva tradiciju i donosi budućnost ovome gradu.

Svjedoci smo kako se rudarstvo mijenjalo, vidjeli ste u filmu kako su rudari radili, golim rukama guraju kamenje, danas Adriatic Metals ima najsuvremenije tehnologije rada. Lično sam svjedok bila, prije dvije sedmice sam ušla u jamu, nisam dugo bila unutra, jedno šest mjeseci, i prvo što sam pitala svog upravitelja rudnika: A gdje su ti ljudi,

Detalj iz prikazanog dokumentarnog filma

Sasvim druga vremena

ne vidim ljude...? Dakle, hoću vam reći da je potpuna, nova modernizacija i automatizacija rada ovog rudnika, gdje mi ne izlažemo ljude u podzemnoj eksploataciji nego nastojimo da rade u nadzemnim objektima i digitalnim putem vrše eksploataciju. Ja sam zaista sretna zbog toga i, mogu vam reći, mirnije spavam.

Nama je cilj da naši uposleni budu prioritetno iz Vareša i okoline i na to smo posebno ponosni jer 80% uposlenih je iz ZDK-a. I bez obzira što Vareš ima prioritet, svi ljudi imaju šansu zapošljavanja i ponosni smo što svi ljudi iz okolnih gradova imaju šanse i žele da rade u Adriatic Metalsu. Želim se zahvaliti svakome pojedinačno, vi ste temelj našeg uspjeha i mi bez vas ne možemo biti ovdje. Duboko vjerujem u budućnost ovog grada. Adriatic Metals ima namjeru ostati ovdje 20 godina, pa tako se nadam da ćemo ostati u prijateljskim odnosima svih tih godina i, naravno, prenijeti na našu djecu i nove generacije kako se radi i na koji način saradnja može doprinijeti boljoj budućnosti", poručila je Karićeva.

Prigodno se obratio i općinski načelnik Zdravko Marošević: "Sada kao čovjek, kada sam gledao ovaj film, vraćam sebe nazad i gledam svoga oca koji je bio četrdeset godina u takvom rudniku i dobar dio tih godina je prošao takav put: gumene čizme i opanci. Danas, vi rudari

imate drugačiji rad u kontekstu novog vremena, kako je to rekla i naša direktorica, sada je modernije i lakše, i bolje i plaćenije...

Mi ćemo u Varešu vjerojatno biti naslonjeni na rudu još dugi niz godina, na temelju nje smo i nastali. Moramo graditi ovoj djeci budućnost i koristiti resurse na najispravniji način. U ovo suvremeno doba ne mogu se više ove slike s filma ponavljati, ali sve dok gradimo kuća nije nikad pospremljena, uvijek će biti određenih smetnji, uvijek će biti nešto što remeti život dok se sve ne stabilizira, dok se sve ne izgradi. Ono što hoću reći našim građanima, to je – strpljenja, ništa se ne može uraditi i pospremiti za dan, ovo su investicije i ovo je najveća na ovom dijelu Balkana", kazao je Marošević.

Na kraju, tko je pratio ranija naša tri izvješća o ovom prazniku znat će da smo prenosili kako ideja s proslavom Dana rudara ne napreduje. Naprotiv, i ovoga puta malo okupljenih i premalo iskrenog zanimanja: građanstvo se slabo odaziva, a i radnici kompanije, kojih je desetina u gradu, tek rijetki došli. Čak je više radnica bilo. Iako se program održavao navečer u sasvim prikladno vrijeme, za svojevoljni dolazak nisu osjetili poriv, a od poslodavca su zacijelo trebali direktivu da pokažu osjećaja za praznik koji je najprije njihov.

M. M.

**Kompletna organizacija pogreba
Prijevoz pokojnika
u zemlji i inozemstvu**

+387 (0)61 862 717

+387 (0)32 843 083

Koliko je čega dosad iskopano i ima li "pravednije" koncesijske naknade?

Jedan od rijetkih nezavisnih i istraživačkih medija u BiH koji se analitički bavi praćenjem poslovanja rudarske kompanije Adriatic Metals BH i njene koncesije na području Vareša jest portal Naratorium.ba, kojeg smo i ranije neki put citirali. A novinar Naratoriuma Harun Dizdarević u prosincu 2024., prvi i dosad jedini, objavio je koliko je i čega dosad iskopano u Varešu, no drugi mediji, pa ni lokalni u Varešu, nisu ništa od toga prenijeli.

"Ministarstvo energetike, rudarstva i industrije Federacije BiH nema informacije koliko je vrijednih metala iskopano 2024. godine na području opštine Vareš, gdje metalne rude eksploatiše britanska kompanija Adriatic Metals", ističe Dizdarević na početku teksta i obrazlaže: "Na upit 'Naratoriuma' da nam dostave informacije o količini iskopanih metala u prvoj aktivno operativnoj godini rada rudnika, iz Ministarstva smo dobili odgovor da je najbolje da pitamo kompaniju. Zamislite da ministarstvo energetike neke europske države ne zna koliko je mineralnih sirovina iskopano na određenom području njene teritorije. Teško je, zar ne?"

Uprkos indolentnom odnosu Ministarstva, odnosno Vlade FBiH, prema ekstrakciji prirodnih resursa od strane međunarodne kompanije, podacima koje smo zatražili mogli smo zapravo i sami pristupiti jer su objavljeni na stranici kompanije krajem oktobra. Kompanija je dužna investitorima dostaviti kvartalni izvještaj o napretku cijele operacije, ali to nije dužna učiniti i Ministarstvu – otuda i ovakav odgovor. Samo zahvaljujući toj objavi na stranici, imamo dostupne podatke."

A iz tih podataka Naratorium prezentira:

"Prvi mjeseci proizvodnje bili su rezervisani za početak eksploatacije, stoga ih ni kompanija ne uzima za relevantne. Prava eksploatacija kreće u drugom kvartalu 2024., odnosno u aprilu. Od aprila do kraja juna je iskopano 8.284 tona rude, što se može okarakterisati kao zagrijavanje.

Do kraja trećeg kvartala iskopano je 71.337 tona metalnih ruda. U drugom kvartalu je samljeveno 9.454 tona, dok je u trećem proizvodnja porasla na 21.078 tona.

U oba ova kvartala kombinovano je ekstraktovano 117.126 unci srebra, odnosno 3.320 kilograma. U istom periodu su izdvojene 893 unce zlata, što je konvertovano 25,3 kilograma. Prema platformi

Privremeno odlagalište u nesporednoj blizini sela Tisovci (izvor: Adriatic Metals BH)

BullionVault, cijena srebra se u posljednjih godinu dana na tržištu kretala od 719 do 1.108 američkih dolara po kilogramu. Cijena zlata je bila od 65.000 do 89.000 dolara po kilogramu."

Poslije ovih podataka o ekstrakciji plemenitih metala, a koji bi nadasve trebali biti zasebno tretirani po pitanju koncesijske naknade, trenutak je za podsjećanje na jednu izjavu iz vrha kompanije u vrijeme početka eksploatacije. "Mi ćemo iz te rude izvlačiti srebro, olovo i cink. Postoje tragovi bakra i zlata, ali ne u toj mjeri koja bi nama dala opravdanost eksploatacije, samim tim to će se vraćati s jalovinom na Rupice." Riječi su to izvršnog direktora za tehničke poslove Adriatic Metalsa BH Dine Busuladžića u intervjuu na Hrvatskom radiju "Bobovac" 19. ožujka 2024. (Podsjećamo da smo ih i ranije apostrofirali, u listu "Bobovac" broj 352.)

A u nastavku ćemo pak, iz podataka što ih je obznanio Naratorium, vidjeti da osim zlata na tržištu odlično ide i bakar.

"Cinka je ekstraktovano 1.016 tona, olova 640, a bakra 105 tona. Prema različitim platformama, cijena cinka na tržištu se u 2024. godini kretala 2.300-3.300 dolara po toni. Srednja cijena olova je iznosila oko 2.000 dolara po toni. Bakar se kretao 8.200-10.000 dolara po toni.

Pomnožimo li iskopane količine sa srednjim vrijednostima cijena (što nije sasvim precizan metod, jer ne znamo kada tačno, po kojim valutama i po kojoj cijeni je kompanija prodavala robu, ali će poslužiti da steknemo sliku), vidjet ćemo da je najveći profit u ovom periodu ostvarila na srebru. Prema ovoj kalkulaciji ukupna vrijednost prerađenih sirovina iznosi oko 9.600.000 američkih dolara.

Treba naglasiti da je izvještaju kompanije od 71.000 ukupno iskopane prerađeno

tek oko 30.000 tona. Uzmemo li da je cijena kontinuirane koncesione naknade 3,9 KM po toni rovne rude, za dosad iskopanu rudu kompanija je Zeničko-dobojskom kantonu, odnosno Općini Vareš (u omjeru 70 posto Općini, 30 Kantonu), uplatila oko 276.900 KM. To iznosi 1,55 posto od procijenjene vrijednosti iz gornje kalkulacije, a samljeveno je tek oko 40 posto iskopane rude, što znači da će procenat koji se sliva u budžet ZDK-a i Općine Vareš biti mnogo niži kada se iskopavanje i prerada izjednače. U računicu nismo dodali 150 KM po hektaru jednokratne naknade koja je ranije uplaćena na sve površine na koje ova kompanija posjeduje koncesiona prava."

Portal Naratorium podsjeća na još nešto:

"O pogodovanju kompaniji prilikom utvrđivanja koncesionih naknada pisali smo prije dvije i po godine. Početkom 2024. godine premijer ZDK-a Nezir Pivić je najavio da će 'na inicijativu Adriatic Metalsa' i u saradnji s njima formirati međunarodnu komisiju koja će utvrditi pravedniju koncesionu naknadu.

U aprilu 2024. nam je iz kabineta premijera ZDK-a odgovoreno da 'komisija nije formirana jer nastojimo istu formirati sa grupom eksperata internacionalnog i domaćeg karaktera, koji će znati prepoznati i dati najbolje svjetske standarde naknade u ovoj industriji'.

Sličan upit smo poslali i 05.11.2024., pitajući dokle je došlo formiranje komisije. Ovaj put nismo dobili odgovor", navodi se u pisanju Naratoriuma.

Primjer ZDK-a Nezir Pivić, zajedno s ministrima za privredu Samirom Šibonjićem te poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Jasminom Čajićem, 10. prosinca 2024. osobno je posjetio rudnik "Rupice" kompanije Adriatic Metals BH iznad Borovice.

Premijer i ministri su s generalnom direktoricom Laurom Tyler obišli jamske pogone na dubini oko 160 metara iz kojih se od ožujka prošle godine vrši eksploatacija rude. Premijer Pivić je izrazio zadovoljstvo što, kako je kazao, Adriatic Metals BH u Varešu primjenjuje najmodernije tehnologije u rudarstvu i zaključno je poručio: "Rudnik 'Rupice' je vratio nadu i život u Vareš, ali i postaje jedan od pokretača ekonomskog razvoja našeg kantona i države BiH. Potrebni su nam ovako veliki investitori, kao što je Adriatic

Metals, a Vlada ZDK-a i sve naše institucije će im biti istinski servis i podrška, kao što je to bilo i kod ove investicije."

Premijer Pivić, iako je na "Rupicama" bila najbolja prilika za to, nijednom riječju nije se osvrnuo na lani obećano "utvrđivanje pravednije koncesione naknade".

Generalna direktorica Adriatic Metalsa BH Laura Tyler zahvalila se Vladi ZDK-a na podršci, rekavši da rudnik izvršava sve preuzete obveze te se u najvećoj mjeri oslanja na domaće podizvođače i radnu snagu. Navela je da rudnik trenutno zapošljava 520 radnika, od kojih je 73 posto iz Zeničko-dobojskog kantona.

Pripremio M. Marijanović

"U spomenutom kvartalnom izvještaju Adriatic Metalsa navodi se da je nakon presude Ustavnog suda BiH, kojom se poništava odluka Vlade FBiH o prenamjeni šumskog zemljišta u zemljište za odlaganje jalovine, kompanija morala pronaći alternativno rješenje, pa će deponija jalovine biti na kopu nekadašnjeg rudnika olova, cinka i barita 'Veovača', koji je radio od 1983. do 1987. godine. Kompanija posjeduje koncesiono pravo na ovo zemljište, a procjene su da će deponija postati funkcionalna krajem 2024. godine. Ova lokacija je udaljena samo 2 kilometra od postrojenja za preradu. Predviđeno je da će, nakon proširenja, zadovoljiti prostor za odlaganje jalovine u idućih 10 godina", piše portal Naratorium.

PITALI SMO KOMPANIJU

Je li sve po planu?

Na isteku 2024. godine obratili smo se kompaniji Adriatic Metals BH s dva pitanja o projektima na čijoj realizaciji zapinje. Pitali smo kao prvo što je razlog za zasto, odnosno trenutno je primjetna potpuna obustava radova na izgradnji kružnog toka kod centralne radionice i dokad je rok da budu završeni? Iz kompanije su ovako odgovorili:

"Važno je napomenuti da je Općina Vareš investitor ovog projekta, te savjetujemo da se za detaljnije informacije o rokovima završetka radova obratite direktno nadležnim službama Općine. (I obratili smo se, ali iz Općine na naš upit nije došao nikakav odgovor, no u nastavku odgovora iz kompanije ipak je jasno u koga su ingerencije oko izgradnje, op. ur.)

Kao finansijer ovog projekta od lokalnog značaja, u potpunosti smo posvećeni završetku radova u najkraćem mogućem roku, svjesni njihovog značajnog uticaja na život zajednice i poslovanje svih subjekata u našem Varešu.

Razlog privremene obustave radova na izgradnji kružnog toka kod centralne radionice povezan je s kompleksnim procedurama i potrebom za usklađivanjem svih uključenih strana. Osim ispunjavanja zakonskih procedura, neophodno je da se dovrše i određene aktivnosti u nadležnosti Elektro distribucije koje su ključne za dobijanje upotrebnih dozvola i konačnu realizaciju projekta. Ostajemo optimistični da će svi uključeni subjekti usmjeriti svoje napore ka ubrzanju završetka ovog važnog infrastrukturnog poduhvata."

Drugo je naše pitanje bilo što je dovelo do promjene odluke o tome da se jalovina

Veovača II" i odobrene koncesije za "Projekat obnove pogona eksploatacije i prerade rude olova, cinka i barita na lokaciji "Veovača I - Tisovci - Veovača II" za koji je izdata okolinske dozvola broj: UPI 05/2-23-11-195/19 od 20.05.2020. godine.

Rješenjem o okolinskoj dozvoli na koncesionom području bivšeg PK "Veovača II" nije predviđeno odlagalište jalovine i obzirom da su poništene odluke za promjenu namjene zemljišta na lokaciji "Tisovci" za odlagalište jalovine, investitor ADRIATIC METALS d.o.o. Vareš je dostavio Obavijest u svrhu promjene navedene okolinske dozvole radi stvaranja uvjeta za puštanje u rad pogona i postrojenja za preradu rude na lokaciji "Tisovci", općina Vareš, koje je osposobljeno i pušteno u testni rad. Detaljnom analizom potencijalnih lokacija na osnovu prostornih, okolinskih i ekonomskih kriterija odabrana je i predlaže se lokacija na dijelu prostora bivšeg PK "Veovača II", koja se nalazi na građevinskom (industrijskom) zemljištu unutar koncesionog područja "Veovača I - Tisovci - Veovača II" za koje je izdata okolinska dozvola za koju se traži namjeravana promjena.

Iz obrazloženja Federalnog ministarstva okoliša i turizma (10/2024) o izmjeni i dopuni prvobitne okolišne dozvole (05/2020), a po pitanju odobravanja nove lokacije za odlaganje flotacijske jalovine

ne vozi natrag na Rupice, kako se od početka najavljivalo, i da li će odluka o odlaganju iste kod sela Tisovci i na području bivšeg rudokopa Veovača imati određene implikacije po lokalno stanovništvo?

Odgovor iz kompanije glasi: "Oduvijek, tj. Okolišnom dozvolom iz 2020. godine je bilo planirano jalovište na navedenoj lokaciji, kao i na alternativnoj lokaciji kod postrojenja za preradu rude. Želimo naglasiti da će se nastaviti po planu rada koji predviđa da dio jalovine, tačnije 40%, bude vraćeno na lokaciju Rupice, radi zatrpavanja rudarskih komora (tzv. *backfill*), ispoštovati. Prema usvojenim planovima rada utvrđeno je da se postrojenje za zasipavanje uvede u pogon tokom druge godine proizvodnje, što je 2025. godina.

Preostala jalovina od 60% će se skladištiti na lokaciji TSF Veovača, u skladu s projektom koji je izradila licencirana kompanija iz BiH. Odlaganje jalovine na TSF Veovača neće imati negativan utjecaj na lokalno stanovništvo, niti na okoliš, jer su sve zaštitne mjere jasno definisane u projektu kao i ishovanim dozvolama, te će se iste primijeniti tokom životnog vijeka odlagališta. Posebno je važno napomenuti da je lokacija TSF Veovača bivši površinski

kop, što znači da je već klasifikovana kao industrijsko zemljište, te je ujedno i okolišno najprihvatljivije rješenje, jer se ujedno i rekultivise i sanira već postojeći rudokop Energoinvesta. Dodatno, sva voda koja otiče s odlagališta će se sakupljati u laguni koja će biti izgrađena u dnu samog odlagališta, a pumpnim cjevovodom će se vraćati na ponovno korištenje u postrojenje za preradu rude, što implicira da neće biti ispuštanja vode u okoliš.

Uz to, kako naše postrojenje za preradu rude već radi, trenutna jalovina se odlaže na privremeno odlagalište, koje je izgrađeno u skladu s definiranim projektnim kriterijima. S tog odlagališta će se dio jalovine kasnije koristiti za zasipavanje rudarskih komora."

Koncem prosinca u domu kulture na Pržićima održan je i zbor mještana mjesnih zajednica Pržići, Daštansko i Mir na kojemu se raspravljalo o istoj temi – odlaganju jalovine u blizini naselja. Mještani su donijeli zaključak da tijekom mjeseca siječnja održe novi sastanak na koji će biti pozvani predstavnici kompanije, Općine i Federalnog ministarstva okoliša od kojih će se zahtijevati da pruže određene odgovore.

M.M.

I kažu: za dobro radnika...

M. Marijanović

Vlada Federacije BiH pretposljednog dana 2024. godine donijela je prijeku, političku i, po mnogima, populističku odluku o povećanju minimalne plaće u ovom entitetu. Kako se to i inače radi u bh. društvu, iznos je određen paušalno i nije rezultat bilo čega egzaktnog, nego jednostavno psihološki tobože veliko zvuči da radnik u realnom sektoru najednom ima plaću koja se sastoji od četiri znamenke umjesto tri. Otuda oni koji su Vladini "odvjetnici" po medijima odluku odnosno uredbu čak proglašavaju povijesnom. Sam iznos, makar i tako napamet bubnut, u biti je za pozdraviti, ali su dvije velike pogreške u koracima. Prvo, Vlada nije dala priliku ekonomskim ekspertima da pomognu u kreiranju odluke od "povijesnog" značaja, a niti su njezini ekonomisti pokušali utišati kritičare s nekim projekcijama i izračunima. Ničega, samo sirova odluka i odlučnost da se ne popusti. Dru-go, Vlada je odlukom koja tobože cilja na jačanje dobrobiti i digniteta radnika u realnom sektoru, odlučila počastiti i samu sebe s povećanim ubiranjem doprinosa. Na press konferenciji, koja je doista izazvala interesa kao malo kojom prilikom, predsjednik Vlade Nermin Nikšić (SDP) uz svoje potpredsjednike Vojina Mijatovića (ministar razvoja, poduzetništva i obrta) i Tonija Kraljevića (ministar financija) kazao je da će na taj način biti ubrano 486 milijuna KM dodatnog prihoda godišnje. To su, kako se vidi, umjeli precizno izračunati. I dodao je da će se to rasporediti propisno, a ne u plaće i beriva preglomazne i nekorisne administracije, što mu naravno nitko nije povjerovao. Očekivalo se naime da će Vlada osigurati, jer je tako i obećavala, da povećanje minimalne plaće neće za sobom vući i upumpavanje dodatnog novca u proračun. Onda bi se zaista moglo reći da je namjera poboljšati položaj radnika, a ne osigurati financijsku stabilnost FBiH. Ovako, krupni poslodavci će opet naći načina da smuljaju vlastodršce i da zaštite sebe i svoju dobit, a mali će proizvodni i uslužni obrti vjerojatno biti gurnuti preko ruba.

Kakva mišljenja o tome imaju sami građani najbolje govore njihovi komentari po forumima i na društvenim mrežama. Oni već kao ekonomski laici uviđaju suštinu i posljedice.

Prije svega, sposobni su primijetiti da mnogi poslodavci nisu "cvijeće".

"Poslodavci imaju dva izbora: da se bore za što manje plaće radniku ili da što manje plaćaju državi. Oni su se uglavnom odlučili za opciju broj jedan."

Dosadašnja najniža plaća radnika u Federaciji BiH

Za kiriju,
režije
i apoteku

Za hranu i higijenu,
za odjeću i obuću,
djetetu za školanje
i za auto iz 1980-ih

Za luksuz
i putovanja

Primjer drugi, opažanje da nisu svi u jednakoj situaciji i uviđanje tko će prvi stradati.

"Nitko nije protiv povećanja plaća, ali brice, kafići, stari zanati i ostali mali biznisi ionako jedva opstaju. Kako čovjek koji je i vlasnik i radnik može to da plati? Da on može naći prostora da sam sebi nešto poveća ne bi čekao da mu Vlada propiše da sebi počne isplaćivati 1.000 KM. I još mu Vlada odredi da njoj dadne novih 250 KM pride. Odakle? Kako da plate tolike namete u Varešu, Olovu, Fojnici i sličnim malim gradovima? Nisu svi u Sarajevu. Ljudi i sad jedva spajaju kraj s krajem, a treba mu dati Nobelovu nagradu tko namakne te pare od malih biznisa."

Primjer treći, skepsa i naslućivanje manipulacija s maglovito najavljenim subvencijama.

"Kako ćeš subvencijama kompenzirati, molim te? Određenim, odabranim, milione dati, oprati, a *buranija* nek trpi i gasi se. Joj kako ću lijepo spakirati stvari i gledati kako gori zemlja. Nema se ovdje za koga boriti..."

Posljednji komentar koji smo izabrali, iako ne rječit, čini se točan i naročito znakovit:

"Ovo neće dobro završiti."

A sad saznajmo kako Vladinu odluku vide kompetentni ljudi.

U osvrtu za "Dnevni avaz" ekonomski stručnjak prof. Vjekoslav Domljan ocjenjuje da će veliki i iznenadni skok minimalne plaće u odnosu na prosječnu, s 43,8 na 70,7 posto, razinu kakvu nemaju ni zemlje OECD-a, kluba najrazvijenijih država, imati brojne negativne posljedice. "To će dovesti do povećanja cijena, do odlaska firmi u sivu ekonomiju, smanjenja

zaposlenosti i nepoštivanja odluke", smatra on i dodaje: "Uredba Vlade FBiH ne uzima u obzir ogromne razlike u plaćama javnog i privatnog sektora, niti razlike među kantonima, djelatnostima i profesijama. Također, ne uzima u obzir njihov doprinos stvaranju dohotka. Prosječan doprinos radnika privatnog sektora stvaranju dohotka znatno je veći od prosječnog doprinosa radnika javnog sektora, a ipak ima znatno manju plaću", objašnjava prof. Domljan.

"Sramotno je da gotovo 270.000 radnika u Federaciji BiH živi s plaćom manjom od 1.000 KM", kazao je za TV "Novu BH" profesor Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu Željko Šain. "Međutim, u ekonomskoj teoriji i praksi, tzv. uravnilovka, odnosno ovakvo izjednačavanje kakvo forsira federalna Vlada nikad se nije pokazalo kao dobar pristup. Ovo će sigurno napraviti jednu reakciju jer sad će i drugi, oni koji trenutno imaju plaću 1.000 KM i više također tražiti povećanje, ali pitanje je iz čega", kazao je prof. Šain. U drugoj izjavi na istu temu također je zapitao zašto Vlada FBiH u firmama koje su u njenom vlasništvu ne inzistira na uplati poreza i doprinosa, iako su neke od njih na listi najvećih dužnika. "Isplatom plaća bez prethodne uplate doprinosa takve firme krše zakon. Prema tome, sredstva za rast minimalnih plaća osigurala bi se rješavanjem problema očiglednih poreznih utaja", smatra prof. Šain.

"Dok su opterećenja rada u BiH izuzetno velika, istodobno je porez na dobit kod nas među najnižim u Evropi, a porez na dividendu i ne postoji. Navest ću osobno saznanje da strane kompanije u BiH

normalno očekuju da se uvede porez na dividende i da se čude zašto se tome ne pristupa. Jer kod nas je omogućeno vlasnicima poduzeća da isplaćuju ogromne dobiti bez ikakvih poreznih obveza, što je praksa nezamisliva u većini evropskih zemalja", upozorio je prof. Anto Domazet, ekonomist koji je konzultiran s portala Klix.ba.

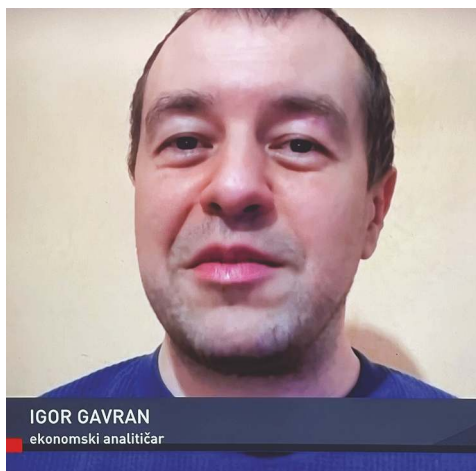
Na koncu, kontaktirali smo i sami uglednog ekonomskog analitičara Igora Gavranu te zamolili za mišljenje o situaciji u koju je društvo gurnuto odlukom Vlade FBiH. Spremno je, kao i ranije, odgovorio pozivu iz našeg lista.

Prvo je naše pitanje, kako će se odluka Vlade FBiH doista odraziti na položaj radnika?

"Nedavna odluka Vlade Federacije BiH da uredbom poveća minimalnu plaću sa 619 KM na 1.000 KM opravdano je izazvala šok jer je potpuno suprotna svim ranijim najavama i očekivanjima i, prema izjavama predstavnika poslodavaca, bez bilo kakvih konsultacija i analiza mogućih efekata. Naime, povećanje plaće sa sramotno niskog, slobodno možemo reći nehumanog iznosa, nedovoljnog za bilo kakav život osim možda za neko vegetiranje, odavno je bilo nužno, pa čak i viši iznos od 1.000 KM bi u smislu odgovarajuće naknade za rad bio opravdan. Ovaj iznos je prethodnih godina toliko obezvrijeđen inflacijom da nije nikakvo 'bogatstvo' i tek uz maksimalan iznos ostalih naknada (topli obrok i prijevoz) i uz odgovarajuće uvjete rada (sva zakonska prava zaštićena i bez ikakve eksploatacije) mogao bi se prihvatiti kao neki elementarni minimum u ovom trenutku (iako još jako daleko od vrijednosti potrošačke korpe i stvarnih potreba), s težnjom da se ubrzano dalje povećava u narednom razdoblju.

Međutim, sve ovo bi bilo jedna lijepa priča i prijatno iznenađenje (od onih koji nam uglavnom donose samo neprijatna) da je provedeno na pravi način, uz paralelno smanjenje opterećenja koja i poslodavac plaća na ovaj iznos, odnosno da je sve izbalansirano tako da radnik dobije mnogo više novca a da poslodavac nema mnogo veće troškove po osnovi plaća. Privremeni manjak sredstava za uplatu doprinosa, ukoliko bi se pojavio, mogao bi se lako nadomjestiti dodatnim oporezivanjem onih sektora koji ostvaruju nadrealno visoku dobit zlouporabom svog tržišnog položaja (banke, trgovački lanci, telekomunikacije i slični), a uskoro bi pozitivni učinci na ukupnu ekonomsku aktivnost svakako donijeli i veće javne prihode. I ne bi bilo razloga za dodatnu inflaciju ni druge poremećaje.

Nažalost, Vlada je izabrala potpuno drugi pristup i 'dekretom' drastično povećala troškove poslodavcima, gdje

samo povećanje neto plaće predstavlja tek nešto više od polovice ukupnog dodatnog troška. Iako postoje i poslodavci koji raspolažu enormnom dobiti i do sada nisu povećavali plaće, isključivo iz pohlepe i želje da maksimiziraju dobit eksploatacijom radnika, te takve ne treba žaliti već pored ovog povećanja plaća radnicima treba ih i dodatno oporezivati, ali mnogo veći broj poslodavaca ili uopće neće moći podnijeti ovo povećanje troškova ili će to moći vrlo teško i uz različite 'egzibicije'. Neki će smanjiti broj zaposlenih (pa onda će oni koji ostanu dobiti višu plaću, ali će neki od njihovih kolega izgubiti i ono što su do sada imali), drugi će povećati cijene (pa će, ako ne izgube kupce, onda i radnici s višim plaćama sada imati više troškove života i pitanje je hoće li uopće osjetiti ikakvo poboljšanje standarda), treći će neke radnike formalno otpustiti a stvarno zadržati 'na crno' (i možda će onda neki radnik dobiti i više od nove minimalne plaće u gotovini, ali izgubiti sva prava koja redovan radnik odnos podrazumijeva), četvrti će isplaćivati više plaće ali ucjenjivati radnike da im 'vraćaju' dio plaće u gotovini pod prijetnjom otkazom... Dakle, puno je mogućih scenarija, ali većinom nažalost više ili manje negativnih."

Vjerujete li Vi u Vladine mjere spasa za one poduzetnike koji će biti pred kolapsom?

"Vlada, istina, obećava neke subvencije kojima bi se navodno privrednim subjektima s objektivnim poteškoćama u prilagođavanju novoj visini plaća u određenom razdoblju i iznosu na neki način umanjili troškovi i omogućilo zadržavanje radnika. Ali imali smo već iskustvo s raznim programima 'pomoći' u pandemiji i uglavnom su oni bili zakašnjeni, nedovoljni i neučinkoviti. Također, ovakav pristup kreira dva dodatna rizika. Prvi je ovisnost o Vladi i svojevrсни invaliditet privrednih subjekata koji se pretvaraju u 'socijalne slučajeve' čije poslovanje ovisi o dobroj volji nadležnog ministra ili tko već bude imao moć odlučivanja o dodjeli subvencija.

A drugi rizik proizlazi iz prvog, to je za naše podneblje uobičajen rizik korupcije, odnosno da onaj tko odlučuje o isplatama to čini prema kriterijima vlastite koristi i veza umjesto prema objektivnim, pa bi se moglo dogoditi da se neke male obiteljske radnje bez ikakvih veza i utjecaja ugase bez subvencija, a neki milioneri dobiju još i subvenciju na sve ostalo što imaju. Bilo bi to više pravilo nego izuzetak, jer kad god se bilo što dijelilo – od humanitarne pomoći u ratu pa svega ostalog poslije – neki su uvijek bili 'jednakiji' od ostalih, a drugima je uvijek 'falio jedan papir'."

Može li se desiti da entitetska Vlada uvidi manjkavosti svoje odluke i promijeniti nešto?

"U ovom trenutku još nema objave bilo kakve uredbe o subvencijama ili drugim mjerama za prevladavanje očekivanih negativnih efekata uredbe o minimalnoj plaći, ali s obzirom na to koliko je kontradikcija i konfuzije Vlada do sada priredila u prethodnim mjeseci-ma, pa čak i na sam dan donošenja uredbe, nije nemoguće da se nešto ponovo promijeni 'u 12 i 5'. Mada, nade nisu velike jer aktualne vlasti jedino ekspresno izvršavaju naredbe američkog ambasadora po principu 'on okom, a oni skokom', dok im zahtjevi i stavovi poslodavaca, sindikata, umirovljenika, stručnjaka... nisu nimalo relevantni."

A koji su mogući pozitivni efekti Vladine odluke i koliko ih je uopće?

"Ukoliko ne bude novih izmjena, dopuna ili dodatnih mjera, možemo očekivati određene koristi od ove uredbe (jer jedan respektabilan broj radnika će ipak dobiti više plaće i, makar dok cijene ponovo ne porastu, osjetiti malo bolji životni standard), kao i neke potencijalno pozitivne efekte (rast prihoda od doprinosa trebao bi stvoriti uvjete za povećanje mirovina i više novca za zdravstvo, mada to nažalost u praksi često ne bude usmjereno tamo gdje treba i nema garancije ni za više mirovine ni za bolje zdravstvo), ali možemo očekivati najviše štete, jer mnogi bi mogli ostati bez posla ili barem regularnog radnog odnosa a povećani troškovi poslovanja će potaknuti novi rast cijena, koji će opet bogate koji upravljaju cijenama učiniti bogatijima, a siromašne – uključujući i one radnike kojima plaće porastu – siromašnijim."

Zaključak: poslodavci će se uvijek snaći. Bilo otpuštanjem radnika, bilo povećavanjem cijena proizvoda i usluga. Minimalac od tisuću KM odnosno povišica mogla bi se istopiti kao snješko bijelić jer ovakva odluka gotovo sigurno pokreće novi val inflacije. A već stoput viđeno je kako svi dižu cijene, pa i kad to nije nužno, da što više ulove u mutnom kad već zbrka krene.

Uz novo ime i novu knjigu vareškog autora

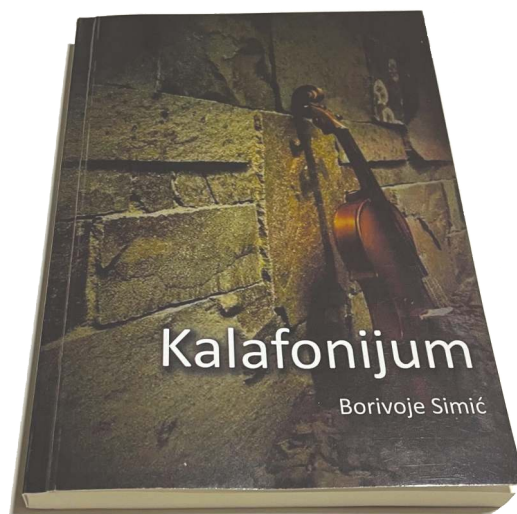
Kad bi čovjek radio inventuru novoobjavljenih knjiga vareških autora, ili o vareškom kraju, opet bi se prvo iznenadio brojnošću novih knjiga, a potom, ništa manje, i nekim novim imenima. Čak i onda kad uz neka od njih stoji 2023. godina kao godina objavljivanja. Spomenimo stoga knjige izdane tijekom 2024. godine: druga izdanja Ivankovićeve monografije Vareša i njegova romana *Zaključana vrata*, Vladike Grigorija: *Stranac u šumi*; Borivoja Simića: *Kalafonijum*; Ibrahima Ibrahimovića: *Beskrajna ljubav* i Vladimira Rufa: *Vareški obituarij*. Uz njih se pojavila i knjiga Pave Jurišića, kao urednika, *Borovica – spomen-knjiga povodom stote obljetnice župe* te Jasmine Hasanspahić Šijak, kao urednice, *Fragmenti iz povijesti Vareša*, koja ima nadnevak 2023.

Uz ove knjige spomenimo i Ivanu Mirčić koja se javlja dvjema pričama u dvjema knjigama urednice Julijane Matanović (Burza rada, 2023.; Spisateljice biraju, 2024.), čime ozbiljnije nagovještava svoj ulazak u književnost.

Nadasve, Erna Lučić porijeklom iz Vareša u koautorstvu s kolegicom Arnelom Osmanović objavila je stručnu knjigu: *Profesionalni stres i sindrom sagorijevanja profesionalnih pomagača u djelatnosti socijalnog rada*, Centar za socijalne inovacije, Tuzla 2024.

A ovdje donosimo prikaz knjige priča Borivoja Simića, autora kojega smo već u *Bobovcu* najavili.

R. R.

KALAFONIJUM – POJAVA NOVOG AUTORA

Borivoje Simić se, čini mi se, pojavio niotkud. U književnom smislu – niotkud. Iz novinarstva u kojemu je cijeli život, javio mi se pričom u časopis *Život* i zainteresirao me. Tada doznajem da se tek nekoliko zadnjih godina javlja pričama i u časopisima i na javnim natječajima, te da čak, jer mnogi se prijavljuju na natječeaje, na njima biva i nagrađivan. Svakako razlog više da se zainteresirate za nekoga tko je u kasnoj životnoj dobi (r. 1963.) zaplovio u književne vode.

I uz nagradu na 8. *Drinskim susretima* doznajete kako zapravo u rukopisu već ima knjigu priča, koju žiri visoko vrednuje.

Rukopisna knjiga *Kalafonijum*, kaže se, parafraziram, među ostalim u procjeni žirija, fikcionalizira rat ogoljenom i sinkopiranim sintaksom koja doprinosi tenzičnosti, razboritom upotrebom erotičnosti i metaforom muzike čija se harmoničnost suprotstavlja kakofoniji haubica i bombi u pričama *Kalafonijum* i *San o gramofonu*. Ističući posebno ove dvije priče, a ja znam neke druge dvije, zainteresiram se i onda otkrivam pisca koji tematizira rat u nekim gotovo marginalnim, za njega očito bitnim fragmentima u tzv. kratkoj priči i poratni ambijent Grada koji kuša zaliječiti i nespretno u poraću zaljećuje svoje ratne frustracije. Zaljećuje ili proizvodi nove?

Knjiga "Kalafonijum" našla se pred nama kao dovršen rukopis koji se već i fizički može podijeliti u dvije cjeline. Prvu čine kratke priče (njih šest) posve uronjene u rat.

Priče *Burek*, *Neprodate novine*, *Patrljak*, *Gospon Vlado*, *Mirinda* i *Miris štampe* ambijentalno su, egzistencijalno, sudbinski vezane uz novinarstvo u kojemu živi i iz kojega dolazi njihov autor, fragmentarno raskrivaju svijet u kojemu se neprestano susreću mali, jedva vidljivi i nemoćni pojedinac i velika, jedva razumljiva ala rata, stihijski

moćna i nerazumna, i u kojima je pojedinac istovremeno i velik i mali u svojoj nemoći. Slamka među vihorove, što bi rekao pjesnik.

Drugi dio donosi dvije dulje priče, koje su po svemu, ponajprije dobro tematsko-motivski utemeljene, mogle narasti i do romana, da se za takvo što autor odlučio. Upravo one i pokazuju autorsku pripovjednu dozrelost, razlog zbog kojega Borivoja Simića možemo identificirati kao pisca.

I ako su kratke priče posebna vrijednost, i zahtijevaju posebnu pripovjednu vještinu, ove tzv. duge priče otkrivaju pripovjedni nerv dugog daha po kojemu se vidi, prepoznaje pisac.

Druge dvije priče, tj. drugi sloj knjige nije direktno "ratno pismo", ali te se priče po svemu referiraju na rat, jer u njima se žive, intenzivno žive, posljedice rata u ambijentu koji se uči biti drukčijim i htio bi, na razini verbalne samodopadnosti, biti drukčijim, no naslijeđa rata ga zarobljuju u frustracije s kojima ni sam ne zna što će, pa progovara često najnižim strastima, zbog kojih ambijent (ovdje urbani) intenzivno živi rat poslije rata.

I dok se u prvom dijelu knjige pripovjedni subjekt samoidentificira, samoportretira, u drugom dijelu, u dvjema duljim pričama, autor u velikim pripovjednim gestama oslikava novonastali, poratni svijet. I kao što se u onom ratnom jedva uopće može snaći, u ovom poratnom, koji bi trebao biti normalniji za energiju nade koja se probudi nakon svakog rata, sav taj svijet i život nužno reducirani ratom, najednom oživljuju kao kompleksan svijet niza nerješivih problema. A sve je, naizgled, tako jednostavno i jasno, osim što ljudi sa svojim karakteristikama, moralnim zasadima, jeftinim interesima, a to se u pričama jasno demonstrira, "boluju" dječje bolesti svoje ljudske nedoraslosti, malečnosti, da ne kažemo baš ništavnosti... I, s druge strane, robuju zabludama ili samo naivnim željama i nadama da se nakon pakla rata i svih zala, ljudskog pada u moralno blato, konačno mogu početi ostvarivati nade i ideali čovječstva, temeljnih vrijednosti bivanja čovjekom.

Međutim, trajni sudar pojedinaca s dnevnim manifestacijama tzv. "velike historije", uvijek je priča o porazima pojedinaca, a Simić to zorno pokazuje u svojim pričama, donoseći ih iz dnevnog bavljenja novinarstvom, kao i iz vlastitosti življenja života i svijeta. I ako prve priče govore o tome kako je "počinjao rat u mom gradu", one druge svjedoče kako je "počinjao mir u mom gradu". I iz jednog i iz drugog brzo uviđamo kako se rat pokazuje kao poraz čovječnosti na jedan, a poraće kao poraz čovječnosti na drugi način. No znamo, čovjek je uvijek na gubitku, što bi rekao Meša Selimović, pa nam to ni ovaj put nije ništa novo. Novo je – da je to tako bjelodanim pokazala proza koju pred nas donosi knjiga "Kalafonijum" Borivoja Simića.

Željko Ivanković

SVEČANI BOŽIĆNI KONCERT ZA PAMĆENJE

Hrvatsko kulturno društvo Napredak upriličilo je 14. prosinca 2024. godine u Narodnom pozorištu u Sarajevu tradicionalni svečani božićni koncert.

Nazočne je uzvanike, goste i posjetitelje prije početka koncerta u ime Središnje uprave HKD Napredak pozdravio i zahvalio im se na dolasku predsjednik HKD Napredak dr. sc. Nikola Čiča.

"Dobrodošli na Napretkov svečani božićni koncert. Neka vas večerašnja glazba nadahne i donese radost u srca. Ova večer posebna je zbog sjajnih umjetnika koji su s nama: Dubrovačkog simfonijskog orkestra, prvaka opere i solista, koji će nas, kroz ljepotu glazbe, povesti u duh Božića. Koristim ovu priliku da Dubrovačkom simfonijskom orkestru, u ime Hrvatskog kulturnog društva Napredak i u svoje osobno ime, čestitam impresivnu obljetnicu – 100 godina aktivnog rada, koju će svečano obilježiti u 2025. godini. Sto godina posvećenosti umjetnosti i promicanju kulturnih vrijednosti zaslužuju naše duboko poštovanje i divljenje", istaknuo je predsjednik Čiča.

Predsjednik je uputio čestitku i svim pripadnicima katoličke vjeroispovijesti povodom blagdana Božića, dana ispunjenog svjetlom, nadom i zajedništvom. Također, čestitao je svima novu godinu, zaželjvši im obilje zdravlja, sreće, ljubavi i uspjeha.

Pred ispunjenom dvoranom sarajevskog Narodnog pozorišta uz pratnju Dubrovačkog simfonijskog orkestra nastupali su prvaci opere Marija Kuhar Šoša (sopran), Terezija Kusanović (mezzosopran) i Siniša Hapač (bariton), uz Filipa

Napretkov božićni glazbeni spektakl

Filipovića (tenor), a pod dirigentskom palicom maestra Ivana Huta.

U gotovo dvosatnom programu publika je imala prigodu slušati klasične i tradicionalne božićne skladbe. Nizale su se numere nenadmašnih svjetskih majstora kao što su: Verdi ("Moć sudbine" - uvertira, "Rigoletto" - uvertira), Strauss II ("Šišmiš" - uvertira), Strauss ("Jelačić marš"), Delibes (Duet cvijeća iz opere Lakme), kao i hrvatskih skladatelja: Ivan pl. Zajc/arr. Damir Butigan ("Domovini i ljubavi") i Jakov Gotovac/arr. Damir Butigan ("Oda zemlji", arija Mile iz opere Mila Gojsalić).

Na kraju su svi izvođači zajedno počastili auditorij izvedbom božićnih pjesama "Veselje ti navješćujem", "Narodi nam se" i "U sve vrijeme godišta", a u orkestralnim aranžmanima Đele Jusića.

Bila je to, uistinu, svečana i lijepa božićna večer za pamćenje. Njome je nedvojbeno u Sarajevu i ove godine, zahvaljujući Napretku, obogaćena proslava najradosnijega kršćanskoga blagdana Božića.

Umjetnička voditeljica/producentica koncerta bila je prof. Vedrana Šimić, inspicijent Nihad Kapić, dok je majstor svjetla bio Moamer Šaković.

Napretkovu božićnom koncertu, između ostalih, nazočili su visoki predstavnici za BiH Christian Schmidt, predsjedatelj Zastupničkog doma Parlamenta BiH Marinko Čavara, apostolski nuncij u BiH Francis Assisi Chullikatt, predsjednik Bošnjačke zajednice kulture prof. dr. sc. Sanjin Kodrić, predsjednik JKPHD "La Benevolencija" Vladimir Andrić, predsjednik SPKD "Prosvjeta" Nedeljko Masleša, dopredsjednici HKD Napredak: Miroslav Landeka i prof. dr. sc. Hrvoje Milošević, članovi Središnje uprave HKD Napredak: dr. sc. don Vlatko Rošić i Ivica Kovačević te drugi uglednici iz diplomatskog, kulturnog, vjerskog i javnog života.

Nakon koncerta, održan je i koktel u foajeu Narodnog pozorišta.

Kao što to svake godine čini tako je i ove RTV BiH u svom programu emitirala snimak Napretkovog svečanog božićnog koncerta, a naš list "Bobovac", kao jedan od medijskih pokrovitelja, ovom objavom za pohranu ostavlja pisano izvješće o tom svečanom događaju.

Napretkov božićni koncert u Brezi

HKD Napredak podružnica Breza organizirala je božićni koncert koji je održan 22. prosinca 2024. u Radničkom domu u Brezi. U programu su sudjelovale dvije folklorne sekcije kulturno-umjetničkog društva "Mirsad Hajduković" Breza, ali su veći dio programa iznijeli članovi vareške udruge "Moja prva nota", kao i odreda izviđača "Zvijezda" iz Vareša. Brezanski Radnički dom tom prilikom bio je tijesan, a publika je otišla više nego zadovoljna.

S. P.

"Izviđačke dive" iz Vareša u Brezi

Lovro Štambak (14 god.) na Svjetskom prvenstvu 2024. u Rio de Janeiru

U vremenu od 24. studenog do 1. prosinca 2024. godine održano je Svjetsko juniorsko prvenstvo u skokovima u vodu, dobna skupina između 14 i 18 godina, a u koju spadaju mlađi juniori 14 do 15 godina i stariji juniori 16 do 18 godina. Prvenstvo je održano u Rio de Janeiru, legendarnom obalnom sportskom gradu u Brazilu, a sudjelovalo je više od 200 najboljih skakača iz 42 zemlje svijeta.

Skokovi u vodu predstavljaju sport u kojemu je pred natjecatelje postavljena zadaća što pravilnije i što efektivnije skočiti u vodu s povišenog mjesta (s elastične daske na visini od 1 do 3 metra ili tornja visine od 5 do 10 metara iznad vodene površine) uz izvođenje akrobatskih gimnastičkih figura tijekom skoka. To je standardna olimpijska disciplina od 1908. godine i vrlo je zahtjevana jer podrazumijeva stanovite psihofizičke sposobnosti kao što su koordinacija i estetika pokreta, ali i pravilna građa tijela, čvrstoća muskulature, hrabrost, ulaganje velikog truda i napora, uz odricanja i treninge 4 do 5 sati dnevno. Svaki novi skok zahtijeva dugo učenje i trening u dvorani, a nakon toga izvođenje i trening u bazenima. Natjecanja se izvode u muškoj i ženskoj konkurenciji. Na Olimpijskim igrama u Sydneyju 2000. uvedena je i disciplina sinkroniziranih skokova, gdje dva natjecatelja iz iste momčadi izvode istovremeno identičan skok, te se tada osim težine elemenata i kvalitete izvedbe ocjenjuje i sinkroniziranost.

Na ovogodišnjem svjetskom prvenstvu u Rio de Janeiru sudjelovala je hrvatska reprezentacija sa četiri predstavnika (dva starija juniora, jedan mlađi junior i jedna mlađa juniorka). Jedan od njih, mlađi junior reprezentacije Hrvatske, Lovro

Čudesna mala braća

Priredio M. Marijanović

Štambak (14 godina), izdanak je vareške obitelji Štambak, dakle "naše gore list". Doduše, nije rođen u Varešu, ali je njegov otac, Bruno Štambak, živio u Varešu s roditeljima i mlađim bratom Dinkom do 1993. kada su svi, zbog teške Dinkove bolesti, morali napustiti Vareš i potražiti neophodno liječenje za njega. Iz tog su razloga morali ostanu u Zagrebu, roditelji su se tu i zaposlili, a Bruno i Dinko završili fakultete. Bruno se oženio i sa suprugom Marijom dobio tri sina koji sada imaju 15 godina (Lovro), 11 godina (Luka) i 6 godina (Ivano). Svake godine, prvenstveno ljeti, Bruno s obitelji posjećuje Vareš koji je bio i ostao njegov dom i zavičaj, tako da su i djeca i supruga zavoljeli vareška brda, planine, šume, izletišta...

Ovo je bio debitantski Lovrin nastup na svjetskom prvenstvu i istovremeno nastup najmlađeg člana s kojim je hrvatska reprezentacija ikad sudjelovala na svjetskom prvenstvu. Natjecao se u skokovima s daske 3m, plasirao se u finale natjecanja i na kraju zauzeo 12. mjesto u ukupnom poretku među brojnim natjecateljima iz SAD-a, Kanade, Brazila, Engleske, Njemačke, Francuske, Meksika, Italije Austrije, Kine, Španjolske... (rekosmo iz 42 države, od kojih su mnoge imale i po više predstavnika). Koliko god da je to fascinantno i nevjerojatno uspjeh nije posve neočekivan za sve one koji su pratili Lovrin razvojni put i njegove domete na domaćim i međunarodnim natjecanjima u skokovima u vodu. Kada se tome doda da su uvjeti za treniranje u

malim zemljama poput Hrvatske neusporedivo slabiji od onih kakve imaju velike i bogate zemlje, uspjeh je dodatno značajniji.

Pošto je ova sportska disciplina veoma slabo medijski popraćena i rijetko se piše ili govori o nastupima i rezultatima koje postižu pojedini članovi klubova za skokove u vodu, kao izvor podataka o tome (pa tako i o Lovri i njegovoj braći) može se pristupiti linku <https://ksv-medvescak.hr/o-nama/> u godišnjim biltenima zagrebačkog kluba "Medveščak" koji su poslužili i za ovaj članak.

Stara latinska sentencija *Per Aspera ad Astra* (u doslovnom prijevodu "Kroz trnje do zvijezda" koristi se najčešće u značenju – bez truda, odricanja i zalaganja nema ni rezultata i uspjeha) parafrazirana je u nadnaslovu ovog teksta jer put do Lovrinog nastupa u Riju uistinu je bio zahtjevan, naporan i pun odricanja kako za njega samog tako i za njegove roditelje.

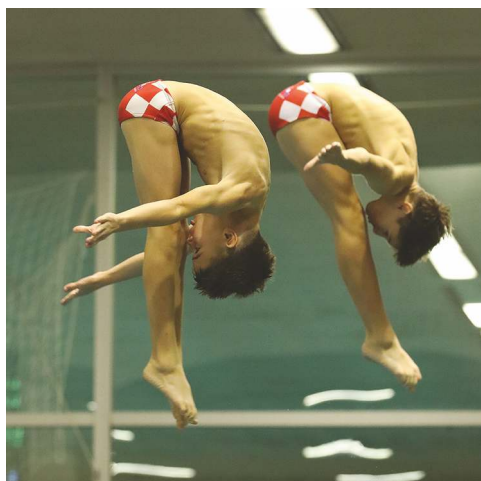
Lovro je sa 6 godina počeo trenirati skokove u vodu u zagrebačkom klubu "Medveščak", a slijedio ga je brat Luka koji je s 3,5 godine postao najmlađi član u povijesti tog kluba. Danas su oba članovi hrvatske reprezentacije, svaki u svojoj dobnoj skupini. Član reprezentacije Hrvatske Lovro je postao 2020. godine kada je ostvario normu (propisani broj osvojenih bodova na nekom međunarodnom turniru) na 2. kolu međunarodnog turnira "Alpe Adria" u Grazu, a Luka 2023. godine kada ostvaruje normu na međunarodnom "12th Open Croatian Summer Cadet & Junior Championship" u Rijeci. Luka samo zbog

1	Lovro Štambak	105,40
2	Francesco Fabro	91,65
3	Gino Longin	85,45
4	Paul Castellani	80,80
5	Patrik Samardžija	75,50
6	Mathis Ducreux	74,60
7	Lorenzo Menis	73,90
8	Vid Beganovic	67,95

Boys E 1m		
1	102,15	Luka Štambak
2	59,25	Yasen Ignatov
3	52,50	Stefan Buyukliev
4	51,00	Stefan Vasilev
5	50,65	Teodor Bachvarov
6	49,45	Kiril Korolov

Rezultati braće Štambak: ukupan broj poena pokazuje ozbiljnu dominaciju

svoje dobi još nema uvjete za sudjelovanje na takvim manifestacijama kakvo je svjetsko prvenstvo (premlad), ali sigurno je da će se uskoro i njega imati priliku vidjeti na takvom natjecanju jer već sada postiže odlične rezultate, osvaja medalje čak i u starijim dobnim skupinama od one kojoj po godinama pripada.

Luka i Lovro izvode sinkro skok

Najmlađi brat Ivano je 2023. (s 5 godina), također postao član kluba "Medveščak" te počeo trenirati skokove u vodu, pa i njemu tek predstoji da dostigne uspjehe svoje starije braće koji nisu mali, da prođe svojim putem "kroz trnje do zvijezda".

Uspjesi koji su prethodili Lovrinom nastupu na Svjetskom prvenstvu zabilježeni su u spomenutim biltenima kluba "Medveščak", te su za prikaz Lovrinih i Lukinih rezultata korišteni bilteni kluba od 2016. godine (kada je šestogodišnji Lovro postao članom) do danas. U proteklih devet godina (Lovro) i sedam godina (Luka) marljivo su i s ljubavlju prema ovom sportu vježbali pod vodstvom svojih trenera, redovito dolazili na treninge koji su postajali sve zahtjevniji, ali njihov napredak bio je sve očitiiji a priznanja i medalje sve brojnije. Koristeći spomenute izvore podataka prikazat ćemo neke od natjecateljskih nastupa i rezultata na njima.

U prvoj godini natjecanja (2016.) u najmlađoj skupini "limači" (dječaci od 6 do 10 godina) Lovro kao najmlađi od svih, naravno, nije mogao osvojiti medalje, ali je postigao solidne plasmane. No već u drugoj godini natjecanja (2017.) počele su se kupiti medalje: na tri nacionalna natjecanja – natjecanje sportskih škola, zimsko i ljetno, te zimsko kadetsko i juniorsko prvenstvo Zagreba – osvojio je jednu srebrnu i jednu brončanu medalju, te na šest međunarodnih natjecanja, dva u Zagrebu, po jedno u Grazu, Zadru i Trstu, osvojio je jednu zlatnu i tri srebrne medalje.

Te iste godine na međunarodnom "Alpe Adria" natjecanju u Zagrebu zvijezda je u

svojoj prvoj natjecateljskoj godini kao najmlađi natjecatelj bio četverogodišnji **Luka**, koji je iza sebe ostavio čak 9 starijih natjecatelja. Prva Lukina natjecateljska godina (2017.), isto kao i prva Lovrina (2016.) prošla je bez medalja, ali su zato sve naredne donosile sve više i više medalja i priznanja.

Pregled po pojedinim natjecanjima i pojedinim godinama natjecanja daleko bi nas odveo pa ćemo dati samo pregled zbirnih rezultata broja natjecanja od njihovog početka do danas, broja osvojenih medalja i priznanja, te tako dobiti dovoljan uvid u uspješnost ova dva mlada reprezentativca Hrvatske.

Od 2016. do 2024. godine nacionalna natjecanja (ukupno 46 njih) održavala su se u Zagrebu, Rijeci i Zadru. To su najčešće bila godišnja natjecanja sportskih škola grada Zagreba, kadetska, juniorska i seniorska natjecanja za prvenstvo grada Zagreba i natjecanja za prvenstvo Hrvatske. Osvajajući uglavnom zlatne medalje, i Lovro i Luka su u proteklom razdoblju izborili titule višestrukih prvaka Zagreba i prvaka Hrvatske, svaki u svojoj kategoriji.

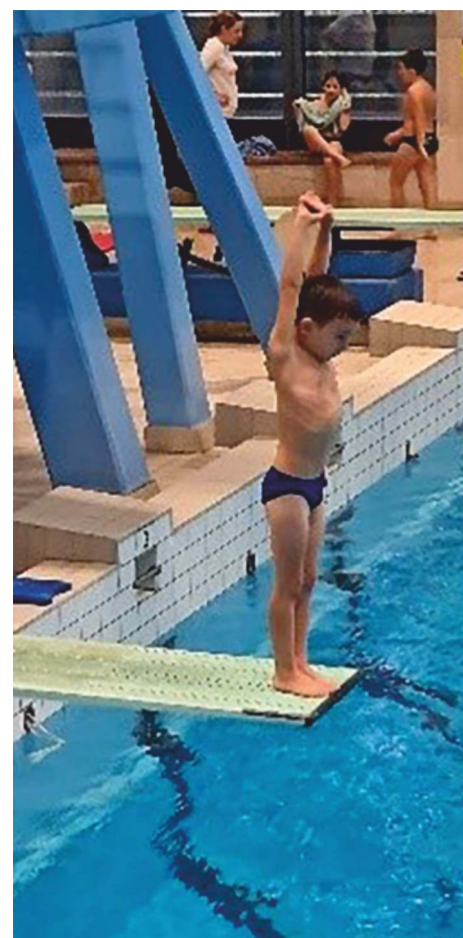
Međunarodna natjecanja na kojima su sudjelovali Lovro i Luka (njih ukupno 38) održavala su se u Zagrebu, Rijeci, Zadru, Beču, Grazu, Trstu, Beogradu, Budimpešti, Dresdenu, Aachenu, Brnu, Madridu, Bergenu, te nadasve Europsko u Rzeszówu (Poljska) i Svjetsko u Rio de Janeiru.

Na tim raznim natjecanjima Lovro je osvojio ukupno 72 medalje (53 zlatne, 15 srebrnih, 5 brončanih), a Luka ih ima ukupno 49 (18 zlatnih, 16 srebrnih i 15 brončanih). Po tome što najčešće osvajaju zlatne medalje, evidentno je da Lovro i Luka spadaju u sami vrh među svojom konkurencijom.

Lovro ima posebno lijepe uspomene i neprocjenjivo iskustvo iz dvotjednog

Luka Štambak (10 god.)
na natjecanju u Aachenu 2023.

Ivano Štambak
na svom prvom natjecanju (s 5 god.)

boravka reprezentacije Hrvatske u Egiptu (2022. godine), gdje je bio na pripremama za predstojeća natjecanja – Europsko prvenstvo 2023. godine, i za svoje do sada najuspješnije i najznačajnije natjecanje, a to je već spomenuto Svjetsko prvenstvo u Rio de Janeiru 2024.

Za Luku je međunarodno natjecanje u Aachenu 2023. godine ostalo u najljepšoj uspomeni – uz osvojene medalje bio je natjecatelj kojega su najviše fotografirali.

Značajan je i podatak, uz sve osvojene medalje, pehare, nagrade i priznanja, da se Lovro nalazi u registru Hrvatskog olimpijskog odbora među kategoriziranim natjecateljima, tj. u registru najuspješnijih sportaša Hrvatske.

I na kraju da ne zaboravimo ni najmlađeg brata (Ivano) koji je u prošloj godini imao svoj prvi natjecateljski nastup. Naravno, kao i kod starije braće, prva godina je prošla bez medalje, ali s veoma dobrim rezultatom i pozicijom oko sredine tabele. I pred njim je jednako trnovit put do zvjezdanih uspjeha, kao i kod njegove braće. Poželimo im sreću svoj trojici!

P. S. Hvala **Ivanu Štambaku Đidi**, našem izvoru informacija za ovaj prilog.

OSVRT NA 2024. GODINU

Svaki put, pa tako i ovaj, nakon božićnog blagoslova obitelji u župama na području općine Vareš donosimo statistiku i prigodan osvrt. U ovom broju imamo podatke iz župe Vareš, dok iz župa Borovica i Vijaka, te iz filijale Očevija, svećenici iz objektivnih razloga nisu uspjeli iste kompletirati i dostaviti, no potrudit ćemo se da ih imamo u narednom broju.

U 2024. godini bilo je 12 krštenja, od toga 7 dječaka i 5 djevojčica. Od krštenih troje živi u župi Vareš.

Vjenčanih u 2024. godini – samo jedan par. I taj jedan ne živi u našoj župi.

A umrlo je u 2024. godini ukupno 54 župljana. Od toga broja 30 je ženskih, a 24 muških osoba. Najviše umrlih je od srčanog ili moždanog udara, karcinoma i starosti. Od ukupnog broja umrlih, 27 osoba je opremljeno svetim sakramentima, a isto toliko nije opremljeno zbog nagle smrti ili drugih okolnosti.

Kroz godinu 2024. posjetili smo 97 bolesnika i podijelili sakrament ispovijedi, pričesti ili bolesničkog pomazanja.

Konačna statistika, prema blagoslovu obitelji na 4. siječanj 2025. godine je sljedeća: obitelji imamo 674 i u njima 1.250 vjernika; djece do 7 godina 28; osnovna škola 50; srednja škola 47; fakultet 24 mladih; umirovljenika 537; udovaca i udovica 245; prosjek članova po obitelji 1,85. U 294 obitelji živi po jedan član, a u 230 obitelji su po dva člana. U odnosu na 2023. godinu imamo manje 17 obitelji i 48 vjernika.

Jedan broj vjernika je svojim djelima i aktivnostima pomogao da se ostvare naši duhovni i materijalni projekti. U ovoj godini, uradili smo i velike građevinske poslove. Župa je i ove godine kroz projekt pučke kuhinje i projekt obilaska starih i nemoćnih učinila mnogo za potrebe siromašnih. Posebno zahvaljujem svim našim dobročiniteljima koji nas ne zaboravljaju. Posebno se to odnosi na talijanske organizacije "Zajedno za Sarajevo", "Sproffondo" i druge koji pomažu preko župe pojedine obitelji, kao i higijenske potrepštine za nepokretne.

U Vareš Majdanu završili smo fasadu na filijalnoj crkvi svete Barbare. Uredili smo okoliš oko crkve

Tornjevi župne crkve (foto: **Vedran Filipović**)

i crkvu osvijetlili. Također, zamijenili smo drvenu ogradu oko stare crkve u Varešu. Zatim, završili smo krov, djelomičnu izmjenu stolarije kao i unutarnje i vanjsko uređenje zidova na mrtvačnici i kapeli "Stogić". I nadasve smo relizirali veliki projekt izmjene krovnog pokrivača na župnoj crkvi u Varešu. Projekt koji je prezahtjevan i skup. Ukupno smo za tu svrhu od svojih vjernika skupili 38.350 KM. Dobili smo pomoć od federalnih ministarstava i Vlade Republike Hrvatske. Ukupno je do sada utrošeno za ovaj projekt krovnog pokrivača oko 197.000 KM. Preostaje još naplata radova bočnih lađa. U sklopu nadzora ovog projekta uplatili smo i projektnu dokumentaciju za sanaciju fasade na župnoj crkvi. U

sakristiji smo nabavili nove ormare za misno ruho i liturgijsko posuđe. Naše obitelji su kupile šest novih misnica. Do sada su urađene dvije, a ostale četiri su naručene. Zahvaljujem obiteljima: Miroslava i Dijane Pejčinović, Ivice i Mijane Babić, Kate i Miše Kolanović, obitelji Janje Pendić i obitelji Velimira Marušića. Želio bih zahvaliti i onima koji brinu za naša groblja i gospodama koje vode brigu oko pranja, čišćenja i uređivanja naših filijalnih crkava i kapela, kao i naše crkve u Varešu. Svim prakaraturima, vijećnicima, časnoj sestri, pjevačima, mladima i ministrantima hvala za svaki trud koji su učinili za svoju crkvu.

Sve što se tiče Župe svetog Mihovila u Varešu je izmireno i konačna ekonomska situacija je pozitivna. U vrijeme božićnih blagdana imali smo duhovni događaj i uprizorili *žive jaslice* uz angažiranje odraslih i mladih župe. U ovom projektu nas je materijalno podržala jedino firma "MPM d.o.o." iz Vareša. Ozračju uprizorenih živih jaslica na poseban način su doprinijele snježne pahulje koje su u dušu unosile toplinu, spokoj i mir. Nekom posebnom unutarnjom svjetlošću grijale su srca usprkos minusima snježne prohladne večeri. Taj mir nije mogla pomutiti ni nebriga i nemar zimskih službi zbog neočišćenih i gotovo neprohodnih puteva, ali jest zagorčala radost Božića nemalom broju obitelji koji su došli izdaleka da je podijele sa svojim bližnjima. Nebriga i neodgovornost vodećih službi u gradu ih je spriječila da sa svojim najbližima pohode svoju crkvu, kako na misu polnoćku tako i na ostale blagdanske svete mise.

Župa će svakako nastaviti i u 2025. godini, osim duhovnog rada, raditi i na obnovi naše župne crkve. Svima Vama još jednom HVALA, neka Bog blagoslovi naša nastojanja na putu dobra kroz 2025. godinu.

Leon Pendić, župnik

Na Daštanskom, tijekom nedavnog blagoslova obitelji

Čestica Kristova križa iz Očevije kod Vareša

Piše fra Tomislav Brković

U crkvi u Očeviji, koja je sastavni dio starodrevne katoličke župe Vijaka, čuva se pozlaćeni relikvijar za koji se smatra da sadrži česticu drva križa na kojem je raspet Isus Krist. U prilog tome govori bilješka *De Ligno SS C*, što bi značilo: "iz drva presvetoga križa čestica", umetnuta u sâm relikvijar ispod kristalnog križića u kojem se čestica i nalazi. U reportaži koja je objavljena u *Katoličkom tjedniku* o dragocjenostima crkve u Očeviji iz 2005. godine naznačeno je da se u ovome relikvijaru "nalazi i prijepis reskripta Svete Kongregacije za širenje vjere" od 12. srpnja 1778. koji glasi: "Sveti naš otac papa Pio VI. podjeljuje potpuni oprost svima i svakome od Kristovih vjernika oba spola – koji doista skrušeno ispovjedeni i pričešćeni, pohode i groblje sela Očevije u župi sv. Mihovila na dan 3. svibnja kada se slavi blagdan Našašća sv. Križa, i tu neko vrijeme mole za raširenje vjere. Ovo vrijedi od predvečerja uoči blagdana pa do sutona tog dana za stalno. Može se namijeniti i dušama u čistilištu". Tijekom pregleda ovoga relikvijara 2024. godine ovaj 'prijepis reskripta' u relikvijaru nije pronađen. Ako se u relikvijaru i nalazio, vjerojatno je uklonjen prilikom njegove restauracije koja je 2004. godine obavljena u Freiburgu u njemačkoj saveznoj državi Baden-Württemberg. Nije isključeno da je zbog ove relikvije i katoličko groblje u Očeviji prozvano "Grobljem Svetoga Križa". Matica umrlih župe Vareš 1794. godine groblje naziva istim imenom.

U arhivu Franjevačkog samostana sv. Ivana Krstitelja u Kraljevoj Sutjesci čuva se papirnata potvrda kojom Enrique Lasso de la Vega – naslovni biskup Thaumacusa jamči za česticu da je uzeta iz drva Kristova križa. Izdana u Rimu 18. ožujka 1730. godine, na nejednake je pravokutnike četiri puta presavijena prema unutra. Na njezinoj posivjeloj poledini u gornjem pravokutniku, crnom je tintom u pet redaka na latinskom jeziku zabilježeno: "Presvetoga Križa Kristova čestica vjerodostojno svjedočanstvo, koju pribavi fra Filip iz Očevije. Rim, godine Gospodnje 1736. ovdje donese i postavi". U donjem

Relikvijar koji se čuva u očevskoj crkvi

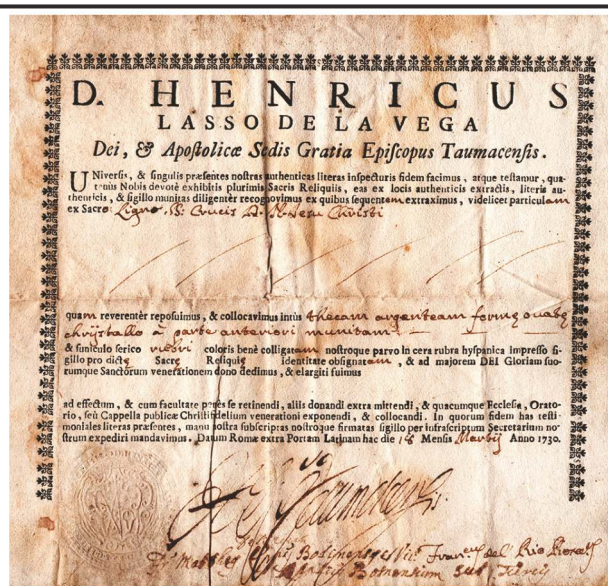
pravokutniku u tri je retka također crnom tintom monumentalnijim rukopisom naznačeno: "čestice Presvetoga Križa Kristova vjerodostojno svjedočanstvo". Iz navedenog proizlazi da je relikviju 1736. godine u Rimu pribavio ugledni bosanski franjevac fra Filip Lastrić Očevac (1700. – 1783.), više od pet godina i osam mjeseci nakon izdavanja ove potvrde. U vrijeme njezinog pribavljanja, Lastrić, tada kustos Franjevačke Provincije 'Svetoga Križa' Bosne Srebrene, našao se u Rimu u okolnostima otklanjanja smutnji proisteklih iz razdiobe ove provincije prethodne 1735. godine.

Ova je potvrda uobičajeni dokument koji se izdavao prilikom isporuke relikvija tražiteljima, s lakunama predviđenim za njihov rukopisni opis. Otisnuti tekst završava datumom izdavanja. Dan 18. i mjesec Martij upisani su rukom, dok je godina 1730. otisnuta arapskim brojkama istim fontom kao i ostali

tekst. Na dnu lijeve strane u potvrdu je utisnut veliki suhi žig biskupa Enriquea Lasso de la Vega, a desno od njega biskupov potpis. Ispod biskupovog potpisa dva su retka ispisana rukom. U prvoj polovici gornjeg retka naznačeni su ime i služba fra Mate Delivića (1666. – 1740.) – naslovnog bolinskog biskupa i vikara. U desnoj polovici istog retka potpis je Francisca del'Rio Prezeenca tajnika biskupa Enriquea Lasso de la Vega, zadaća kojega je bila isporuka relikvija naručiteljima. U drugome retku naznačeno je područje Delivićeve službe. Njegovo prezime umetnuto je iznad njegova imena i biskupske službe. U popunama lakunâ i potpisu tajnika Francisca del'Rio Prezeenca uočljiv je jedan, a u podacima koji se odnose na Delivića drugi rukopis.

Datum izdavanja ove potvrde (18. ožujka 1730.) u koliziji je sa službama fra Mate Delivića, koji je naslovnim "bolinskim biskupom i apostolskim vikarom u Bosni" imenovan 12. prosinca 1735. godine. odnosno "u onom dijelu Kraljevstva Bosne, koje je podložno otomanskoj vlasti". Delivićevi su se podatci na ovoj potvrdi vjerojatno našli prilikom njegovog kanonskog pohoda župi Vareš, gdje je 14. listopada 1736. godine dijelio sakrament krizme.

Nije znano kada je fra Filip Lastrić Očevac ovu relikviju donio na područje Apostolskog vikarijata u Otomanskoj Bosni (utemeljenog 5. rujna 1735. godine), kojeg je prvim apostolskim vikarom postao biskup fra Mato Delivić. Svakako se to dogodilo prije njegovog kanonskog pohoda župi Vareš 1736. godine. Nije isključeno da je i ova relikvija koja je "uzeta od drva Kristova križa" bila u službi snaženja Franjevačke Provincije Svetoga Križa Bosne Srebrene, spram njezinih 1735. godine odcjepljenih dalmatinskih dijelova. Uloga fra Filipa Lastrića Očevca u ishodu povoljnijeg položaja bosanskim franjevcima kod najviših crkvenih struktura u Rimu, baš kao i pribavljanje ove relikvije, bila je presudna. Nema dvojbe da mu je time ugled i u vlastitoj provinciji ojačao. Nije, pak, jasno kada se, u kojim okolnostima i zašto ova relikvija obrela baš u njegovom rodnom mjestu Očeviji.

Prijevod potvrde

G(ospodin) Henrik
LASSO DE LA VEGA

Božjom i Apostolske Stolice milošću biskup taumacenski

Svima i svakom pojedinom, koji budu naše vjerodostojne riječi čitali, svjedočimo i potvrđujemo, kako su nam mnogi vjerno o Svetim Relikvijama izložili, da su ove uzete s vjerodostojnih mjesta, vjerodostojnim riječima i pečatom zaštićene, pažljivo smo provjerili od kojih smo ovu uzeli, dakle česticu od Svetoga **Drva Presvetog Križa Gospodina Našega Isusa Krista** koju smo pažljivo uzeli i stavili u **srebrnu posudicu okruglog oblika kristalom s prednje strane zaštićenu** i uzicom svilenom, **crvene** boje, dobro svezanu i našim malim pečatom u crveni španjolski vosak utisnutim, spomenutu Svetu Relikviju zapečaćenu, i na veću slavu BOŽJU i na čast njegovih Svetih darovali i podijelili i da se kod sebe ovlašteno može čuvati, drugima davati, izvan (Rima) otpremiti, te u bilo kojoj crkvi, oratoriju ili kapeli javno na čašćenje Kristovih vjernika izložiti i postaviti. O vjeri ovih napisanih svjedočanstava, našom rukom potpisanih i našim pečatom ovjerenih po dolje potpisanoj našem tajniku prosljediti zapovijedamo. Dato u Rimu, izvan Latinskih Vrata, ovog dana **18.**, mjeseca **ožujka**, godine 1730.

(pečat) **H(enrik) b(iskup) taumacenski**

Francisco del'Rio Prezeencus
Fra Mato Delivić biskup bolinenski i vikar
apostolski (u krajevima) bosanskim pod Turcima

IN MEMORIAM

IN MEMORIAM
WOLFGANG MÖNNINGHOFF
(12.I.1943. – 29.XII.2024.)

U naše je živote Wolfgang ulazio tiho i diskretno, no širom otvorena srca i s povjerenjem. Rekao bih, i s rijetkom emocionalnom i intelektualnom radoznalošću. Živom zainteresiranošću za svijet svoje supruge Edite, njezine brojne obitelji i prijatelja, u kojoj je bio toplo, s ljubavlju i poštovanjem primljen. Taj je njihov odnos oko Edite i Wolfganga stvorio cijeli niz koncentričnih krugova u čijem je središtu Wolfgang postao Editin Wolfgang i zet jedne velike obitelji, obitelji Kristić. Na rubovima tog obiteljskog svijeta, u čijem su središtu bili Edita i Wolfgang, Wolfgang je postao i bio i naš. Šarmantan čovjek, drag prijatelj, pokazivao je posvećenost mjestima koja su i nama, i napose njegovoj Editi, bila draga. Mjesta koja su naše memorijske svetinje, mjesta čuvari bosanske i hrvatske kulturne povijesti. Samostani, muzeji, galerije, srednjovjekovne kraljevske utvrde... Pasionirano ih je posjećivao.

Naš je postao i živim interesom za kulturno-civilizacijski prostor iz kojega je dolazila njegova supruga Edita, za kulturu i tradiciju njezine Bosne, kao i za širi hrvatski kontekst koji je duhovni milje obitelji Kristić, za jezik naroda i zemlje u koju je sve češće dolazio i sve dulje boravio.

Bilo nam ga je drago sresti jednako u Varešu ili Mostaru, u Makarskoj ili Sarajevu... I svugdje je i uvijek bio vedar i neposredan, običan i svakidašnji na naš način, i ništa manje pritom odmjeran i dostojanstveno gospodstven, svjetski. Čovjek s mnogo ljubavi za bosanske planinske prostore, i mnogo oduševljenja za čudesne jadranske krajolike, za dalmatinsku klapsku pjesmu...

S Wolfgangom, koji je bio intelektualac životom i stavom, mogli ste jednako u najvedrijem duhu razmijeniti pokoji novi vic, kao i ozbiljan stav o najrecentnijim pitanjima društvene i političke stvarnosti, ozbiljno se pozabaviti povijesnim temama ili nekim od kulturološki relevantnih pitanja. I svaki put je bio pažljiv slušatelj i odmjeran sugovornik, ostajući uvijek i prije svega drag čovjek.

Takvog sam ga, zahvaljujući njegovoj supruzi Editi, u našim susretima, upoznao i upoznao... Takvog su ga i drugi znali. Takvog ću ga, ubuduće, nositi u uspomenu... A baš mi se činilo da još mnogo toga, u našim obiteljsko-prijateljskim druženjima, jedni drugima imamo reći. I onda je to zaustavljeno. U tuzi da smo ga izgubili, mnogo je radosti i zadovoljstva da smo ga imali, da smo ga poznavali...

Ž. Ivanković

ROZALIJA
GRGIĆ
(2.III.1934.
– 29.I.2011.)

MIRKO GRGIĆ
(20.III.1939.
– 26.I.2009.)

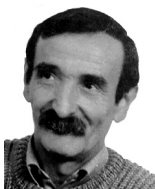

ANA GRGIĆ
rođ. Mirčić
(10.IV.1942.
– 29.I.2022.)

S ljubavlju i sjetom čuvamo vas u našim srcima i mislima.
Počivali u miru Božjem.
Branko i Anica

IN MEMORIAM
MARTA KOLAKOVIĆ
 (31.X.2021. – 31.X.2024.)
JOZO KOLAKOVIĆ
 (1.I.2017. – 1.I.2025.)

Danju u mojim mislima, noću u mojim snovima, neprestano u mom životu.
 I danas i sutra... dok dišem. Voljeni ne umiru dok žive oni koji ih vole.

Kći Valerija s obitelji

IN MEMORIAM
MATO NIKOLIĆ
 (19.XII.2023. – 19.XII.2024.)
ANA NIKOLIĆ rođ. Džoja
 (26.IV.1985. – 26.IV.2025.)

Čuvamo vas od zaborava.

Djeca: Lidija, Mladen i Anđelko, s obitelji

TUŽNO SJEĆANJE
 (4.I.2024. – 4.I.2025.)

Dana 4. siječnja navršila se godina dana
 od smrti našeg dragog brata

IVICE PETROVIĆA

Uspomena na tebe ne blijedi.

Tvoje sestre i brat: Željka, Anto i Jelena

IN MEMORIAM
SLAVEN KRLJIĆ
 (1963. – 2015.)

Deset godina je prošlo od kada si nas prerano napustio,
 a sjećanje nikada ne prestaje.

Teško je zaboraviti tvoju dobrotu i veliko srce
 u kojem je bilo mjesta za sve.

Neka te čuva dragi Bog, počivaj u miru Božjem.

S ljubavlju i tugom čuvamo uspomenu na tebe.

Katarina, Gorana, Jana i brat Bojan s obitelji

TUŽNO SJEĆANJE
DRAGO JOSIPOVIĆ
 (1937. – 2013.)

Dana 14. siječnja navršilo se 12 godina
 kako si nas napustio.

S ljubavlju i poštovanjem čuvamo sjećanje na tebe.
 Počivao u miru Božjem, svjetlost vječna neka ti svijetli.

Tvoja obitelj

TUŽNO SJEĆANJE

Navršilo se 10 godina otkako nije s nama
 naš dragi otac, djed i pradjed

ILIJA DJAKOVIĆ
 (15.I.2015. – 15.I.2025.)

Ostat ćeš zauvijek u našim srcima.

Počivaj u miru Božjem.

Tvoji najmiliji

U SPOMEN
ZDRAVKO VIŠNJIĆ
 (1961. – 2024.)

Tvojim odlaskom s ovog svijeta osjetila se praznina.

Počivaj u miru, dragi prijatelju.

Od grupe "Po dogovoru"

TUŽNO SJEĆANJE
 (25.I.2009. – 25.I.2025.)

FRANO DODIK

Godine koje prolaze ne mogu izbrisati
 tugu i prazninu koja je ostala poslije tebe.

Ti si plamen koji se ne gasi. Smrt je jača od života,
 ali nije od ljubavi i sjećanja na tebe.

Tvoja Bernada

SJEĆANJE
 Na naše drage
MIJO KRIŠIĆ
 (26.III.1933. – 25.XII.2017.)
LJILJANKA KRIŠIĆ
 (21.III.1940. – 24.III.2023.)

Pamtimo vas s ljubavlju i poštovanjem.

Kćerka Slobodanka, sin Petar, sestra Anica, zetovi Vladimir, Ivica i
 Josip, unuke Gabrijela i Ana, praunučad Leona i Ivano

U SPOMEN
BOŽO KALFIĆ Mije
 (1940. – 2023.)

Ostaje zauvijek u našem sjećanju.

Počivao u miru Božjem.

Supruga Monika, djeca Željko, Markica, Dragana,
 Goran i Mijo, zet, nevjeste, unučad i praunuka

IN MEMORIAM
 Dana 28. siječnja navršit će se pet godina
 otkako više nije s nama naš dragi
ZDRAVKO MILIĆEVIĆ
 (25.V.1941. – 28.I.2020.)

Živi u našim srcima i sjećanjima.
 Počivao u miru.

Davor, Teo i Tiana

U SPOMEN
 našem dragom
ZDRAVKU MILIĆEVIĆU
 (1941. – 2020.)

od Ane, Vesne, Roba i brata Stjepana.

Počivao u miru.

Manifestacije na isteku godine

Krajem godine po običaju (kao na švedskom stolu) u ponudi je bilo raznih prilika da se lokalna zajednica okupi, podruži, proveseli. O isključivo župnim sadržajima više u župnikovom prilogu u ovom broju, a o svjetovnim i društvenim ukratko ćemo ovdje (s izuzetkom manifestacije "Božić u Varešu" kojoj smo, kao medijski pokrovitelj, dali zaseban prostor).

Pripremio **M. M.**

Svečano ozračje osjetilo se najprije na redovitoj božićnoj priredbi pod krovom Male škole 14. prosinca. "Poljubaca djeci treba – riječi su s kojima je svoj govor započela s. Kristina Marijanović, ravnateljica Male škole, i dodala – kao sunca, kao neba, kao pjesme, kao ljeta, kao kruha, kao svijeta. Ove riječi koje je napisao Luka Paljetak sjajno oslikavaju našu misiju i poslanje koje živimo u Maloj školi već punih petnaest godina", podsjetila je između ostalog, zatim ukazala na izložbu fotografija iz života i rada Male škole, te na kraju obraćanja svima zaželjela sretan Božić. Na priredbi su nastupila djeca iz Male škole, mladi tamburaši i razni drugi mladi izvođači, a dva krila dvorane za priredbe bijahu uobičajeno pretijesna s obzirom na veliki interes za ovim događajem.

U Radničkom domu 18. prosinca održan je zimski market kojega je organizirala udruga "Izvorno vareško". Ova udruga, uz "Moju prvu notu" na glazbenom planu, definitivno je jedna od najaktivnijih u lokalnoj zajednici i ne prođe nijedan mjesec, a da u njemu nije zabilježena neka njezina aktivnost ili priključenost nekom lokalnom kulturno-zabavnom događaju. Što se tiče zimskog marketa, on se drži uobičajene šeme, ali iznova potvrđuje svoju svrhu. Uz otprilike standardnu postavu samostalnih izlagača i članova drugih udruga, ustvari su to u velikoj većini djevojke i žene, te uz osobnu potporu općinskog načelnika market je ispunio očekivanja. "Organizacijom jednog ovakvog događaja u ovo

S priredbe u Maloj školi

predblagdansko vrijeme želimo podići svijest naših sugrađana o domaćoj proizvodnji", kazala je o motivima održavanja Marina Marošević, predsjednica udruge "Izvorno vareško".

Priredbu u Osnovnoj školi "Vareš" 20. prosinca u povodu Božića i nastupajuće nove godine, unatoč simpatičnoj i na vrijeme dostavljenoj pozivnici, nismo uspjeli popratiti, ali jesu kolege s Radio "Bobovca" i iz Vareškog vijestnika. Izvijestili su o igrokazima, recitalima, glazbenih i plesnim točkama, božićnim pjesmama. Posebnost priredbe je da u njoj sudjeluju ne samo katolička djeca, a i nastavni kadar koji stoji iza vrlo lijepa programskog koncepta također je mješovit.

Novogodišnja noć protekla je uz javni doček na otvorenom ispred osnovne škole i uz doček u Radničkom domu, što je recimo bio pomak, uz više nego dovoljan broj zainteresiranih. Vatrometi u ponoć organizirani su tu i tamo privatno, uglavnom je to bilo mršavo, a nakon što se malo besplatno jelo i pilo, cupkalo i kolo poigralo uslijedio je brz razlaz s javnog dočeka. Novogodišnju čestitku građanima na otvorenom uputio je općinski načelnik Zdravko Marošević.

B

IZ STARIH ALBUMA

Kod starog mosta

Kako detalji s ove fotografije daju zaključiti, potkraj 1950-ih Vareš je bio skladan, prozračan, uredan.

**Pogrebno Društvo
"Palma" Vareš
tel.066/298-899**

Rješenja zagonetaka iz prošlog broja (22. stranica),

REBUSI: prika za nama slini (prikaza na maslini), Vlatko zaboravio novce (vlat, koza, bor, avion, ovce);

KVADRAT 7 x 7: izradak, zlatara, Ratomir, atomist, damisti, ariston, karting;

PREMETALJKE: silenzio stampa, Sophie Marceau, Garfield;

INDIREKTI: Babilonac (babi lonac), manevarke (mane varke), moždane ćelije (možda neće lije).

SAĆE ▼

Ratimir Ružić

Riječi se u ćelije saća upisuju počevši od obrojčenih polja, a zatim u smjeru strelica. Na obojenim poljima u prvome retku dobit ćete ime i prezime istaknutoga zagonetača na slici koji je nedavno proslavio pedesetu obljetnicu sastavljačkoga bavljenja zagonetaštvom. Na preostalim obojenim poljima u srednjem i donjem dijelu saća saznat ćete odakle je slavijenik, posebno poznat kao vrstan autor rebusa o čemu će posvjedočiti i onaj na 44. stranici.

1. Ruski skladatelj i pijanist, Rodion Konstantinovič (balet Ana Karenjina)
2. Velika skupina cikličkih organskih spojeva izrazite stabilnosti, aromatski spojevi
3. Američki glumac, Fred (1899-1987), vrstan komičar te profinjen i energičan plesač (Doba swinga, Diži zavjesu)
4. Željezno oruđe za sječenje i cijepanje drva (množ.)
5. Bočica u kojoj se poslužuje rakija ili koje drugo žestoko piće, čokanjčić
6. Veliko kopneno uzvišenje s (obično) više vrhova, gora
7. Smjesa azbestnih vlakana, cementa i vode (ploče za pokrivanje krovova!)
8. Feničko-sirijska božica neba i zemlje (Astarta, Aštaroth), istovjetna s babilonsko-asirskom božicom Ištar
9. Pozorno gledati, pratiti pogledom, promatrati, opažati
10. Onaj na koga se prenosi mjenica, indosator (žirator)
11. Odlikovanja ili medalje koje se ovjese na vrpici oko vrata
12. Predavanja iz jednoga predmeta na sveučilištima i veleučilištima
13. Sumnja, dvojba, prijeporno pitanje
14. Teško disati, dahtati (obično o životinjama)

15. Organizam koji iz drugog organizma crpi sastojke za svoju prehranu, nametnik; onaj koji živi na tuđi račun, muktaš, gotovan
16. Onaj koji je starački zaboravan, senilan
17. Ljudi golema stasa, divovi, orijaši, gorostasi
18. Rijeka u Južnoj Americi, nakon Nila najdulja na svijetu
19. Grčki govornik na čiju je izobrazbu jako utjecao i Sokrat
20. Američka savezna država (glavni grad Phoenix)
21. Količina hrane koja se odjednom založi, tj. uzme u usta i proguta
22. Grad i upravno središte istoimene talijanske pokrajine u Padskoj nizini (Lombardija)
23. Prije uobičajenoga, očekivanoga ili utvrđenoga vremena
24. Mršava muška osoba, mršavac
25. Velika prostorija za priredbe, predavanja, sportske susrete i sl.

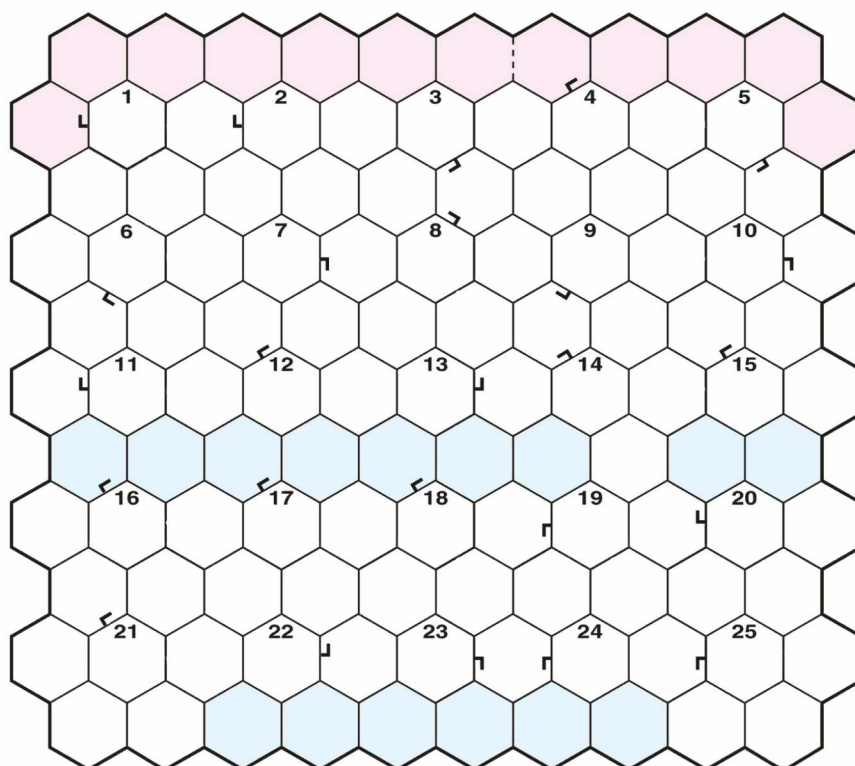

PREMETALJKA

Yks

VRLI ZAGONETAČ
MAMEĆ ŠIRI IDEJE!

odgonetka.....

Rješenjem Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i športa Federacije BiH, broj 08-651-311-4/98, list "Bobovac" upisan je u evidenciju javnih glasila pod rednim brojem 817, a mišljenjem istog ministarstva oslobođen je plaćanja poreza na promet proizvoda

osnivač i izdavač: HKD "Napredak", Podružnica Vareš • za izdavača: Mario Mirčić • adresa uredništva: 71330 Vareš, Zvijezda 25, tel.: +387(0)66/116-025, fax: +387(0)32/843-094 • internetska adresa: <http://www.vares-bobovac.com> • e-mail: listbobovac@hotmail.com • žiroračun u KM: 3385802224035182 kod UniCredit Bank d.d., s naznakom: za list "Bobovac" • račun za devizne uplate: 20013680001, IBAN broj: BA39 3385 8048 2407 4883, SWIFT: UNCRBA 22 • cijena godišnje pretplate: BiH – 30 KM, zemlje regije i Europske unije – 106,80 KM (55 €), Sjeverna Amerika i Australija – 120,00 KM • naklada: 500 primjeraka • izlazi jedanput mjesečno • glavni i odgovorni urednik: Mladenko Marijanović • uredništvo: Zlatko Filipović, Čedomir Jelić, Dubravko Tokmačić i Mijo Vidović • tisak: "Dobra knjiga" d.o.o. Sarajevo

U prepunoj dvorani Radničkog doma u Varešu 21. prosinca 2024. održan je tradicionalni koncert "Božić u Varešu" kojeg organizira udruga "Moja prva nota". Izmjenjivale su se točke različitog sadržaja, a na pozornici se predstavilo oko 90 sudionika.

Kao gosti nastupili su članovi HKDU "Fra Karlo Kujundžić" s Brestovskog kod Kiseljaka, mješoviti zbor HKD Napredak iz Kreševa i tri sestre Kovač, vokalistice iz Vojkovića kod Sarajeva. Od domaćih kulturno-umjetničkih snaga nastupila je neizostavno tamburaška sekcija udruge, nastupile su "Izviđačke dive" uz instrumentalnu pratnju svojih supružnika, mladi klavirist Noah Filipović, a poseban pečat ovogodišnjem programu dao je dječji zbor s pjesmom i porukom "Vratite nam malog Isusa" uz pratnju časne sestre Vesne Bošnjak, kao i djevojčice uzrasta 7-12 godina "Male zumbalice" koje vodi trenerica Amanda Hercegovac.

U sklopu koncerta "Božić u Varešu" dodijeljene su i nagrade mladima uzrasta od 12 do 19 godina koji su pisali radove na temu "Radost Božića u Varešu", na poziv JU Opća biblioteka Vareš, Male škole Vareš i udruge "Moja prva nota", a pobijedio je Anto Štrkalj čiji je literarni rad i pročitan.

Održavanje koncerta omogućili su pokrovitelji: Općina Vareš, Ministarstvo civilnih poslova BiH, Federalno ministarstvo kulture i sporta i kompanija Adriatic Metals BH, a "Moju prvu notu" i božićni koncert podržala su i sva tri lokalna medija: list "Bobovac", radio "Bobovac", Vareški vjestnik.

Uz koncert u predvorju Radničkog održana je prodajna izložba rukotvorina udruge "Izvorno vareško", Foruma žena Strica-Zarudje i HKUD-a "Naša baština" iz Globarice kod Žepča, a mnogi posjetitelji ostali su i na druženju uz domjenak nakon koncerta, pri čemu su organizatori u kratkom roku poslužili i počastili sve prisutne.

– I dok negdje par fritula ili hot-dog na božićnom sajmu košta 5-6 eura, u Varešu se na svečanom božićnom okupljanju može besplatno i večerati – iznio je netko opažanje koje vrijedi zabilježiti. **B**

